

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. (นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

โดย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย	1-1
1. ชื่อร่างกฎหมาย	1-1
2. หลักการและเหตุผล	1-1
3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย	1-1
ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-1
1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น	2-1
2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย	2-1
3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย	2-1
4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น	2-1
5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น	2-3
6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-4
ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	3-1
1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย	3-1
2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย	3-1
3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ	3-5
4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น	3-5
5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย	3-10
6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (CORRUPTION)	3-14
7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่	3-23
8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ	3-24
9. บทกำหนดโทษ	3-24
ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	4-1

บทสรุปผู้บริหาร

นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ ได้เสนอ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. ซึ่งร่างกฎหมายฉบับนี้จะทำให้ ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ หรือค่าเซอร์วิสชาร์จ (service charge) เพื่อใช้บังคับระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้าง มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนว่า ควรต้องคำนวณค่าบริการพิเศษอย่างไร รวมไปถึงป้องกันปัญหาการเอาเปรียบระหว่าง ผู้ประกอบการและลูกจ้างเนื่องจากค่าบริการพิเศษที่เรียกเก็บนั้นกลับตกเป็นของผู้ประกอบการ เพียงฝ่ายเดียว อีกทั้ง จะมีหน่วยงานราชการควบคุมตรวจสอบการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ ดังนั้น การเรียกเก็บค่าบริการพิเศษจะมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนและสามารถใช้บังคับระหว่าง ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้างได้อย่างชัดเจนและเป็นธรรมต่อไป

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจ เกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่อำเภอประชาชน ได้จัดให้มีวิธีการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและ ส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง โดยมีผลการรับฟังความคิดเห็น และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย ดังนี้

ฝ่ายที่เห็นด้วย สรุปได้ว่า การกำหนดข้อยกเว้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ ร่างกฎหมาย อีกทั้ง การแสดงข้อความที่บ่งบอกว่าร้านค้ามีการเรียกเก็บและอัตราที่เรียกเก็บ ผู้ประกอบการต้องจัดทำเอกสาร การจัดสรรค่าบริการพิเศษแก่ลูกจ้าง การให้ผู้บริโภคมีสิทธิปฏิเสธ การชำระค่าบริการพิเศษที่ไม่แสดงข้อความที่บ่งบอกว่ามีการเรียกเก็บ การกำหนดให้รัฐมนตรี แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ การให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวล กฎหมายอาญาต้องแสดงบัตรประจำตัว รวมถึงให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร การส่งหนังสือเรียกผู้ประกอบการ ณ ภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำงาน หรือจะส่งโดยทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนตอบรับนั้น มีความเหมาะสมแล้ว

ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย สรุปได้ว่า บทบัญญัตินี้ยังมีความไม่ชัดเจนทำให้เกิดการตีความ ได้หลายนัย ค่าบริการพิเศษจะเป็นช่องทางให้ผู้ประกอบการเอาเปรียบผู้บริโภคและไม่ชัดเจนว่า เหตุใดจึงกำหนดอัตราร้อยละ 10 การจัดทำเอกสารเพื่อนำส่งเจ้าหน้าที่ทุก 6 เดือน ไม่ชัดเจนว่า เหตุใดจึงต้องจัดทำ และอาจเป็นภาระให้กับผู้ประกอบการเกินสมควร ลูกจ้างจะได้รับค่าบริการ พิเศษจากผู้ประกอบการหรือไม่ เพียงใด เป็นความผูกพันภายใต้สัญญาจ้างระหว่างนายจ้างและ ลูกจ้าง ลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าบริการพิเศษตามความสมัครใจของผู้บริโภค การเรียกเก็บหรือปฏิเสธ การชำระค่าบริการพิเศษเป็นไปตามความพึงพอใจของผู้บริโภคกับผู้ประกอบการ การให้อำนาจ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและการวางแนวปฏิบัติไว้จะเกิดปัญหาในอนาคต เพราะไม่เชื่อว่าจะสามารถทำ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจเกิดการทุจริต นอกจากนี้ ไม่ควรมีโทษทางอาญา และการแก้ไข

เพิ่มเติมกฎหมายหรือออกกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 จะสอดคล้องกับมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย กล่าวคือ ร่างกฎหมายฉบับนี้ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจเชิงบวก คือ ค่าบริการพิเศษถือเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับลูกจ้าง เมื่อลูกจ้างมีรายได้มากขึ้นก็จะเป็นการเพิ่มเงินในระบบเศรษฐกิจ โดยจะมีการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจเชิงลบ คือ ค่าบริการพิเศษเป็นการจ่ายเพิ่มจากราคาสินค้าหรือบริการ ภาษีมูลค่าเพิ่ม และทิป (สินน้ำใจ) กรณีดังกล่าวจึงอาจส่งผลให้ผู้บริโภคบางส่วนตัดสินใจไม่ไปใช้บริการในร้านค้าที่มีการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษได้ อันจะทำให้ไม่มีการเพิ่มเงินในระบบเศรษฐกิจ ไม่มีการจับจ่ายใช้สอยในระบบ ส่งผลกระทบต่อสังคมเชิงบวก คือ การเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ จะมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมและชัดเจนมากขึ้น รวมถึงป้องกันปัญหา การเอาเปรียบระหว่างผู้ประกอบการกับลูกจ้าง ส่งผลกระทบต่อสังคมเชิงลบ คือ บทบัญญัติ บางมาตราเป็นความผิดที่มีได้ร้ายแรง และมีได้กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน แต่กำหนดเป็นโทษทางอาญาไว้ ส่งผลกระทบต่อสังคมเชิงบวก คือ ค่าบริการพิเศษ ถือได้ว่าเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในหลายประเทศทั่วโลก และกำหนดให้มีกฎหมายในเรื่องดังกล่าว ดังนั้น กรณีที่ประเทศไทยมีกฎหมายเรื่องดังกล่าว จึงถือเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เป็นสากล เทียบเท่านานาอารยประเทศ อีกทั้ง นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวก็จะจ่ายไป โดยมีความชัดเจน มีหลักเกณฑ์ และมีความเป็นธรรม อันจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเป็นภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยด้วย และส่งผลกระทบต่อสังคมเชิงลบ คือ ร่างกฎหมายนี้ มีความใกล้เคียงและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 และ กฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและ บริการ พ.ศ. 2542 รวมถึงการออกกฎหมายลำดับรองในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงน่าจะมี ความเหมาะสม เป็นการป้องกันการมีกฎหมายซ้ำซ้อน และไม่ให้เป็นภาระแก่หน่วยงานและประชาชน นอกจากนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 กำหนดให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา มีอำนาจออกประกาศที่เป็นธรรม และประโยชน์ต่อการคุ้มครองผู้บริโภค รวมถึงไม่เป็นภาระในการ ประกอบธุรกิจจนเกินสมควร ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าบริการพิเศษได้ อันจะถือเป็นการป้องกันการมีกฎหมายซ้ำซ้อนกันเช่นเดียวกัน

ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment) ประกอบด้วย 1) ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการ กำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย 2) ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรอง 3) ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิด การทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายไม่ครอบคลุม 4) ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายคลุมเครือ ซ้ำซ้อน หรือขัดกัน และ 5) ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิด การทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายกำหนดโทษ

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย

1. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไขเพิ่มเติม

ยกเลิก

2. หลักการและเหตุผล

2.1 หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยค่าบริการพิเศษ

2.2 เหตุผล

เนื่องจากปัจจุบันผู้ประกอบการร้านค้ามีการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษเป็นจำนวนมาก แต่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษเพื่อใช้บังคับระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้าง จึงส่งผลให้เกิดปัญหาข้อพิพาทระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการเนื่องจากไม่ทราบหลักเกณฑ์ที่แน่นอนว่าควรต้องคำนวณค่าบริการพิเศษอย่างไร รวมไปถึงเกิดปัญหาการเอาเปรียบระหว่างผู้ประกอบการและลูกจ้างเนื่องจากค่าบริการพิเศษที่เรียกเก็บนั้นกลับตกเป็นของผู้ประกอบการเพียงฝ่ายเดียว อีกทั้ง ไม่มีหน่วยงานราชการควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ ดังนั้น เพื่อให้การเรียกเก็บค่าบริการพิเศษมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนและสามารถใช้บังคับระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้างได้อย่างชัดเจนและเป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กัณฑ์ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. ฉบับนี้เสนอให้มีกฎหมายว่าด้วยค่าบริการพิเศษ อันจะส่งผลทำให้ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษเพื่อใช้บังคับระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้าง มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนว่าควรต้องคำนวณค่าบริการพิเศษอย่างไร รวมไปถึงป้องกันปัญหาการเอาัดเอาเปรียบระหว่างผู้ประกอบการและลูกจ้างเนื่องจากค่าบริการพิเศษที่เรียกเก็บนั้นกลับตกเป็นของผู้ประกอบการเพียงฝ่ายเดียว อีกทั้ง จะมีหน่วยงานราชการควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ ดังนั้น การเรียกเก็บค่าบริการพิเศษจะมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนและสามารถใช้บังคับระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้างได้อย่างชัดเจนและเป็นธรรมต่อไป

2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย

ไม่มี

3. ผู้เกี่ยวข้องซึ่งได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- 1) กระทรวงพาณิชย์
- 2) สภาองค์กรของผู้บริโภค
- 3) มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค
- 4) สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย
- 5) สหพันธ์สมาคมผู้ประกอบการไทย
- 6) สภาองค์กรลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย

ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

- 1) กระทรวงมหาดไทย
- 2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

ประชาชน

4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

1) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดบทนิยามในร่างพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ อย่างไร และบทนิยามดังกล่าวมีความครอบคลุมแล้วหรือไม่ อย่างไร

2) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้ผู้ประกอบการมีสิทธิกำหนดค่าบริการพิเศษไม่เกินร้อยละสิบของราคาสินค้าหรือค่าบริการ และมีหน้าที่แสดงข้อความที่บ่งบอกว่าร้านค้ามีการเรียกเก็บและอัตราที่เรียกเก็บ รวมถึงผู้ประกอบการต้องจัดทำเอกสารซึ่งระบุอัตราค่าบริการพิเศษ จำนวนลูกจ้างซึ่งทำงานภายในสถานประกอบการของตน และรายละเอียดการจัดสรรค่าบริการพิเศษที่ลูกจ้างแต่ละคนจะได้รับ เพื่อนำส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกหกเดือน หรือไม่ อย่างไร

3) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าบริการพิเศษตามการจัดสรรของผู้ประกอบการในสัดส่วนที่เท่ากัน และผู้ประกอบการไม่มีสิทธินำค่าบริการพิเศษมาจัดสรรให้แก่ลูกจ้าง โดยคำนวณรวมกับเงินเดือนและสินน้ำใจ และการใช้สิทธิเรียกร้องค่าบริการพิเศษให้ดำเนินการภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ผู้ประกอบการปฏิเสธไม่ชำระหรือไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้ประกอบการได้รับค่าบริการพิเศษจากผู้บริโภค หรือไม่ อย่างไร

4) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้ผู้บริโภคมีสิทธิปฏิเสธการชำระค่าบริการพิเศษที่ไม่แสดงข้อความที่บ่งบอกว่าการเรียกเก็บ แต่กรณีที่ได้แสดงยอมมีสิทธิเรียกเก็บ และหากผู้บริโภคปฏิเสธไม่ชำระโดยไม่มีเหตุทางกฎหมายที่จะอ้างได้ ผู้ประกอบการยอมมีสิทธิร้องขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ หรือไม่ อย่างไร

5) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบและดำเนินการเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ และกรณีมีข้อโต้แย้งให้คู่กรณีร้องขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ คู่กรณีมีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำวินิจฉัย หรือไม่ อย่างไร

6) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจมีหนังสือเรียกผู้ประกอบการมาให้ถ้อยคำ แจ้งข้อเท็จจริง ทำคำชี้แจง หรือให้ส่งบัญชี ทะเบียน เอกสารเพื่อตรวจสอบประกอบการพิจารณา รวมถึงเข้าไปในสถานที่ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกบัญชี ทะเบียน เอกสารอื่นจากผู้ประกอบการ หรือจากบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องตลอดจนสั่งให้บุคคลดังกล่าวซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นปฏิบัติตามหน้าที่จำเป็น หรือไม่ อย่างไร

นอกจากนี้ ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวของตนต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร หรือไม่ อย่างไร

7) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งหนังสือเรียกผู้ประกอบการ ภูมิลำเนา หรือสถานที่ทำการ หรือจะส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้ ทั้งนี้ กรณีที่นำส่งแล้วแต่ปฏิเสธไม่ยอมรับโดยปราศจากเหตุอันสมควร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจไปเป็นพยาน เพื่อวางหนังสือเรียกไว้ ณ ที่นั้น แต่ถ้าไม่พบบุคคลซึ่งระบุไว้ ณ ภูมิลำเนา หรือสถานที่ทำการ จะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว ณ ที่นั้นก็ได้ และถ้าไม่พบบุคคลใดหรือพบแต่ไม่ยอมรับไว้ ให้ปิดหนังสือเรียกนั้นไว้ในที่ที่เห็นได้ง่าย ณ ที่นั้นต่อหน้าผู้ที่ไปเป็นพยานเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าบุคคลซึ่งระบุไว้ได้รับแล้ว ถ้าเป็นการปิดหนังสือเรียก ให้ถือว่าได้รับเมื่อครบกำหนดห้าวันนับแต่วันปิดหนังสือเรียก แต่ถ้าเป็นการส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าได้รับเมื่อครบกำหนดห้าวันนับแต่วันรับ หรือไม่ อย่างไร

8) ท่านเห็นว่าการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษในปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในทางปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร และการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

9) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

5.1 กรอบระยะเวลาดำเนินการสำหรับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ จำนวน 45 วัน นับตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2567 ถึงวันที่ 16 ตุลาคม 2567

5.2 วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(1) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาและส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง

(1.1) ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ 6 กันยายน 2567 ถึงวันที่ 6 ตุลาคม 2567

(1.2) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

(1.3) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย

- 1) กระทรวงพาณิชย์
- 2) สภาองค์กรของผู้บริโภค
- 3) มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค
- 4) สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย
- 5) สหพันธ์สมาคมผู้ประกอบการไทย
- 6) สภาองค์กรลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย
- 7) กระทรวงมหาดไทย
- 8) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(2) การรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีอื่น (ไม่มี)

6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

6.1 ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

(1) จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

โดยมีผู้เข้าชม จำนวน 536 คน และมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 9 ราย โดยมีข้อมูลของผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

เพศ ชาย จำนวน 7 คน และหญิง จำนวน 2 คน

อายุ 20 หรือต่ำกว่า จำนวน 1 คน 21 - 30 จำนวน 1 คน 31 - 40 จำนวน 3 คน และ 61 ขึ้นไป จำนวน 4 คน

ระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 2 คน ปริญญาตรี จำนวน 2 คน และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน

อาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 2 คน ข้าราชการบำนาญ จำนวน 3 คน รับจ้าง จำนวน 2 คน และนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 2 คน

ความเกี่ยวข้องกับร่างกฎหมาย ประชาชน 9 คน

(2) จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

มีการแสดงความคิดเห็น จำนวน 6 ราย คือ กระทรวงพาณิชย์ สภาองค์กรของผู้บริโภค มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค สภาองค์กรลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(3) จากการรับฟังความคิดเห็นโดยวิธีการอื่น (ไม่มี)

6.2 ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้ดังนี้

(1) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดบทนิยามในร่างพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ อย่างไร และบทนิยามดังกล่าวมีความครอบคลุมแล้วหรือไม่ อย่างไร

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - มีความชัดเจนแล้ว (<i>เว็บไซต์</i>) - ไม่มีข้อโต้แย้งในการเสนอ (<i>สภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย</i>) - โดยภาพรวมในการกำหนดบทนิยามคำสำคัญต่าง ๆ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของร่างกฎหมายดังกล่าวแล้ว (<i>กระทรวงมหาดไทย</i>) - ไม่ขัดข้องในการเสนอ (<i>สำนักงานตำรวจแห่งชาติ</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ควรทำ เพราะเห็นว่าสาระไม่มี (<i>เว็บไซต์</i>) - เนื่องจากบทนิยามในมาตรา 3 ยังมีความไม่ชัดเจน เช่น <ol style="list-style-type: none"> 1) ถ้อยคำว่า “บริการพิเศษ” หรือ “อำนวยความสะดวก” ในนิยามของคำว่า “ค่าบริการพิเศษ” ไม่มีความชัดเจนว่ามีความหมายอย่างไร อันทำให้เกิดการตีความได้หลายนัยและส่งผลกระทบต่อการใช้ หากมีการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ 2) ถ้อยคำว่า “ผลประโยชน์อื่น” ในนิยามของคำว่า “ค่าบริการพิเศษ” “ราคาสินค้า” และ “ค่าบริการ” ไม่มีความชัดเจนว่าหมายถึงสิ่งใด อันทำให้เกิดการตีความได้หลายนัยและส่งผลกระทบต่อการใช้ หากมีการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ 3) นิยามคำว่า “ผู้ประกอบการ” หมายถึงผู้ซึ่งได้จดทะเบียนพาณิชย์สำหรับประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการแล้ว ซึ่งจะทำให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะบังคับแก่ผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดาเพียงอย่างเดียว ไม่ครอบคลุมถึงนิติบุคคล ดังนั้นควรมีการกำหนดตัวบุคคลผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายให้ชัดเจน (<i>กระทรวงพาณิชย์</i>) - เนื่องจากสภาองค์กรของผู้บริโภคไม่เห็นด้วยกับการกำหนดบทนิยามของคำว่า “ค่าบริการพิเศษ” เพราะไม่สามารถแจ่มแจ้งให้เข้าใจได้ว่าบริการพิเศษที่จะเรียกเก็บนั้นคือบริการอะไร มีความแตกต่างจากค่าบริการปกติอย่างไร ดังนั้นควรจำแนกบริการปกติ และบริการพิเศษให้

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>ลูกค้าทราบตั้งแต่ก่อนรับบริการ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถใช้สิทธิเลือกได้ว่า จะเลือกใช้บริการปกติหรือบริการพิเศษ นอกจากนี้ ควรระบุรายละเอียดการคำนวณเพิ่มเติมว่าคำนวณจากราคาสินค้าหรือค่าบริการก่อนคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม (<i>สภาองค์กรของผู้บริโภค</i>)</p> <p>- กำหนดค่านิยาม “ค่าบริการพิเศษ” ซึ่งเป็นสาระสำคัญไม่ได้แจ่มแจ้งว่าแตกต่างจากค่าบริการปกติอย่างไร และการคิดค่าบริการพิเศษได้นั้นจะต้องมีรูปแบบการให้บริการที่พิเศษอย่างไร และต้องชี้แจงให้ลูกค้าทราบก่อนการให้บริการ เพื่อเป็นทางเลือกของลูกค้าว่าจะเลือกบริการแบบไหน (<i>มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค</i>)</p>

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- การกำหนดค่านิยามของคำว่า “ผู้ประกอบการ หมายความว่า ผู้ซึ่งได้จดทะเบียนพาณิชย์สำหรับประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการ” อาจจะได้ครอบคลุมไปถึงผู้ประกอบการทั่วไป ซึ่งยังไม่ได้จดทะเบียนพาณิชย์ดังกล่าว (*กระทรวงมหาดไทย*)

(2) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้ผู้ประกอบการมีสิทธิกำหนดค่าบริการพิเศษไม่เกินร้อยละสิบของราคาสินค้าหรือค่าบริการ และมีหน้าที่แสดงข้อความที่บ่งบอกว่าร้านค้ามีการเรียกเก็บและอัตราที่เรียกเก็บ รวมถึงผู้ประกอบการต้องจัดทำเอกสารซึ่งระบุอัตราค่าบริการพิเศษจำนวนลูกจ้างซึ่งทำงานภายในสถานประกอบการของตน และรายละเอียดการจัดสรรค่าบริการพิเศษที่ลูกจ้างแต่ละคนจะได้รับ เพื่อนำส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกหกเดือน หรือไม่ อย่างไร

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>- จะมีความเป็นธรรม และเปิดเผย (<i>เว็บไซต์</i>)</p> <p>- ไม่มีข้อโต้แย้งในการเสนอ (<i>สภาองค์กรลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย</i>)</p> <p>- ในส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการแสดงข้อความที่บ่งบอกว่าร้านค้ามีการเรียกเก็บและอัตราที่เรียกเก็บ รวมถึงผู้ประกอบการต้องจัดทำเอกสารต่าง ๆ นั้น เห็นว่า มีความเหมาะสมแล้ว เพราะเป็นการสร้างความรับรู้ที่ถูกต้องตรงกันระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภค อีกทั้งเป็น</p>	<p>- ไม่ควรทำ เพราะเห็นว่าสาระไม่มี (<i>เว็บไซต์</i>)</p> <p>- เนื่องจากยังมีความไม่ชัดเจนในหลายประเด็น เช่น</p> <p>1) ในมาตรา 4 วรรคหนึ่ง กำหนดให้ผู้ประกอบการมีสิทธิกำหนดค่าบริการพิเศษไม่เกินร้อยละ 10 ของราคาสินค้าหรือค่าบริการ จะเป็นช่องทางให้ผู้ประกอบการคิดค่าบริการพิเศษเพื่อเอาเปรียบผู้บริโภค โดยเรียกเก็บในอัตราสูงสุดที่ร้อยละ 10 อีกทั้งยังไม่มี</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>การสร้างความโปร่งใสในการจัดสรรค่าบริการพิเศษให้กับลูกจ้าง โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่คอยกำกับตรวจสอบอีกทางหนึ่งด้วย</p> <p>(กระทรวงมหาดไทย)</p> <p>- ไม่ขัดข้องในการเสนอ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)</p>	<p>ความชัดเจนว่าเหตุใดจึงกำหนดอัตราร้อยละ 10 มาใช้เป็นเกณฑ์ว่าอัตราดังกล่าวเหมาะสมในการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ</p> <p>2) ในมาตรา 6 ผู้ประกอบการต้องจัดทำเอกสารซึ่งระบุอัตราค่าบริการพิเศษที่เรียกเก็บจำนวนลูกจ้างซึ่งทำงานภายในสถานประกอบการของตน และรายละเอียดการจัดสรรค่าบริการพิเศษที่ลูกจ้างแต่ละคนจะได้รับ เพื่อนำส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ทุก 6 เดือน ยังไม่มีความชัดเจนว่าเหตุใดจึงต้องจัดทำข้อมูลดังกล่าวส่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ อีกทั้งอาจเป็นการกำหนดที่สร้างภาระให้กับผู้ประกอบการเกินสมควรและเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ ซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 77</p> <p>(กระทรวงพาณิชย์)</p> <p>- เนื่องจากการกำหนดให้ผู้ประกอบการมีสิทธิกำหนดค่าบริการพิเศษ และการกำหนดค่าบริการพิเศษไม่เกินร้อยละสิบของราคาสินค้าหรือค่าบริการ จะทำให้ภาระต้นทุนค่าบริการตกเป็นของผู้บริโภคแล้วยังเป็นอัตราก้าวหน้าตามราคาสินค้าหรือบริการนั้น ๆ (สภาองค์กรของผู้บริโภค)</p> <p>- ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้บริโภค เช่น มาตรา 4 และ 5 ให้สิทธิผู้ประกอบการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษได้ถึงแม้จะกำหนดว่าไม่เกินร้อยละสิบ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการฉวยโอกาส คิดค่าบริการพิเศษจากการขายสินค้าและบริการได้ทุกอย่าง เพียงแค่ติดป้ายแจ้งไว้เท่านั้น โดยไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การคิดค่าบริการพิเศษว่าคุณภาพของสินค้าและบริการต้องมีมาตรฐานแบบไหนที่สามารถคิดค่าบริการพิเศษได้ แต่กำหนดเพียงผู้ประกอบการประกาศไว้ให้ผู้บริโภคทราบและกำหนดให้ผู้บริโภคต้องชำระตามที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บ หากจะโต้แย้งได้ต้องมีเหตุทางกฎหมาย</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>มาอ้าง และหากไม่ชำระอาจถูกดำเนินคดีจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิผู้บริโภค หากสินค้าหรือบริการนั้นไม่มีคุณภาพที่จะคิดค่าบริการพิเศษได้ อีกทั้งการประกาศเรียกเก็บค่าบริการพิเศษให้ผู้บริโภคทราบ ไม่ได้มีข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องประกาศแบบไหน เสมือนเป็นการบีบบังคับให้ผู้บริโภคไม่มีทางเลือก <i>(มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค)</i></p>

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1) ควรกำหนดอัตราไว้เป็นลำดับขั้น เช่น มีพนักงานเสิร์ฟให้ที่โต๊ะและรินน้ำให้ คิดได้ร้อยละ 5 หากมีห้องน้ำบริการ คิดได้อีก ร้อยละ 2 หากมีน้ำเปล่าบริการฟรีคิดได้อีก ร้อยละ 3 แต่รวมกันไม่เกิน ร้อยละ 10 มิเช่นนั้นผู้ประกอบการอาจกำหนดค่าบริการเองตามใจชอบโดยไม่มีหลักเกณฑ์ซึ่งเป็นการปล้ำกภาระให้ผู้บริโภค *(เว็บไซค์)*

2) การกำหนดให้ผู้ประกอบการมีสิทธิกำหนดค่าบริการพิเศษได้ไม่เกินร้อยละสิบของราคาสินค้าหรือค่าบริการนั้น อาจเป็นการกำหนดที่มีอัตราส่วนสูงเกินไปและเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการคิดค่าบริการพิเศษได้เต็มจำนวนถึงร้อยละสิบของราคาสินค้าหรือค่าบริการดังกล่าว ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบถึงประเภทสินค้าบางชนิดหรือการให้บริการบางประเภทอาจเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคมีความจำเป็นต้องซื้อสินค้าหรือรับบริการนั้นอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก ย่อมกระทบให้ต้องแบกรับค่าบริการพิเศษซึ่งเป็นอัตราที่สูงตามจำนวนราคาสินค้าหรือค่าบริการนั้นตามไปด้วย ดังนั้น จึงเห็นควรมีการทบทวนการกำหนดขอบเขตอัตราค่าบริการพิเศษดังกล่าวให้มีความเหมาะสม เช่น ไม่เกินร้อยละห้าของราคาสินค้าหรือค่าบริการน่าจะเหมาะสมกว่า *(กระทรวงมหาดไทย)*

(3) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าบริการพิเศษตามการจัดสรรของผู้ประกอบการในสัดส่วนที่เท่ากัน และผู้ประกอบการไม่มีสิทธินำค่าบริการพิเศษมาจัดสรรให้แก่ลูกจ้างโดยคำนวณรวมกับเงินเดือนและสินน้ำใจ และการใช้สิทธิเรียกร้องค่าบริการพิเศษให้ดำเนินการภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ผู้ประกอบการปฏิเสธไม่ชำระหรือไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้ประกอบการได้รับค่าบริการพิเศษจากผู้บริโภค หรือไม่ อย่างไร

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการคุ้มครองสิทธิมากขึ้น และลูกจ้างควรได้รับค่าตอบแทน <i>(เว็บไซค์)</i> - ไม่มีข้อโต้แย้งในการเสนอ <i>(สภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย)</i> - การจัดสรรค่าบริการพิเศษแก่ลูกจ้างในสัดส่วน 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ควรทำ เพราะเห็นว่าสาระไม่มี <i>(เว็บไซค์)</i> - เนื่องจากในมาตรา 7 การที่ลูกจ้างจะได้รับการจัดสรรค่าบริการพิเศษจากผู้ประกอบการหรือไม่ เพียงใด หรือการที่ผู้ประกอบการจะนำค่าบริการพิเศษมาคำนวณรวมกับเงินเดือน

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>ที่เท่ากัน และการไม่นำค่าบริการพิเศษมาคำนวณรวมกับเงินเดือนและสินน้ำใจนั้น เห็นว่า มีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากแม้ว่าลูกจ้างในสถานประกอบการนั้นจะมีการทำหน้าที่ที่แตกต่างกันตามแต่ความรับผิดชอบที่ผู้ประกอบการสั่งให้ทำ แต่ก็ถือว่าเป็นลูกจ้างของสถานประกอบการเดียวกันที่จะขับเคลื่อนให้การประกอบธุรกิจของสถานประกอบการนั้นดำเนินต่อไปได้ อีกทั้งเมื่อคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งถือว่าบุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในด้านต่าง ๆ ที่เท่าเทียมกัน ดังนั้น การจัดสรรค่าบริการพิเศษให้กับลูกจ้างทุกคนในสัดส่วนที่เท่ากันจึงเหมาะสมแล้ว <i>(กระทรวงมหาดไทย)</i></p> <p>- ไม่ขัดข้องในการเสนอ <i>(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)</i></p>	<p>และสินน้ำใจหรือไม่ เป็นความผูกพันภายใต้สัญญาจ้างระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ซึ่งเป็นการบริหารจัดการภายในของผู้ประกอบการแต่ละราย และอาจเป็นการตรากฎหมายที่ทับซ้อนหรือขัดกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และอาจต้องพิจารณาถึงความเกี่ยวข้องกับกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้องด้วย <i>(กระทรวงพาณิชย์)</i></p> <p>- เนื่องจากลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าบริการพิเศษตามความสมัครใจของผู้บริโภค <i>(สภาองค์กรของผู้บริโภค)</i></p> <p>- มีข้อกฎหมายที่มีข้อความที่ทำให้สับสนว่าเป็นเรื่องสิทธิแรงงานหรือไม่ เพราะหลายมาตรา เช่น มาตรา 6 และมาตรา 7 กำหนด เรื่องค่าจ้างแรงงาน ต่างตอบแทนลูกจ้าง สิทธิลูกจ้าง ซึ่งมีบัญญัติไว้ในกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ซึ่งหากจะกำหนดว่า ค่าบริการพิเศษ เป็นรายได้พิเศษที่นอกเหนือจากค่าแรงปกติ อาจจะต้องเสนอให้อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 <i>(มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค)</i></p>

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- การใช้สิทธิเรียกร้องค่าบริการพิเศษ ที่กำหนดให้ดำเนินการภายในห้าปีนับแต่วันที่ผู้ประกอบการปฏิเสธไม่ชำระหรือไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้ประกอบการได้รับค่าบริการพิเศษจากผู้บริโภคนั้น ในประเด็นนี้เห็นว่า อาจเป็นระยะเวลาที่มีความยาวนานมากจนเกินไป เมื่อเทียบเคียงสิทธิเรียกร้องของลูกจ้างตามมาตรา 193/34 (8) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นเหตุลักษณะที่คล้ายกันนี้มีอายุความเพียงสองปี จึงเป็นกรอบระยะเวลาการใช้สิทธิเรียกร้องที่น่าจะมีความเหมาะสมกว่า *(กระทรวงมหาดไทย)*

(4) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้ผู้บริโภคมีสิทธิปฏิเสธการชำระค่าบริการพิเศษที่ไม่แสดงข้อความที่บ่งบอกว่าการเรียกเก็บ แต่กรณีที่ได้แสดงยอมมีสิทธิเรียกเก็บ และหากผู้บริโภคปฏิเสธไม่ชำระโดยไม่มีเหตุทางกฎหมายที่จะอ้างได้ ผู้ประกอบการยอมมีสิทธิร้องขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ หรือไม่ อย่างไร

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - จะทำให้เกิดประโยชน์ <i>(เว็บไซต์)</i> - ไม่มีข้อโต้แย้งในการเสนอ <i>(สภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย)</i> - การกำหนดให้ผู้บริโภคมีสิทธิปฏิเสธการชำระค่าบริการพิเศษที่ไม่แสดงข้อความที่บ่งบอกว่าการเรียกเก็บนั้นนับว่ามีความเหมาะสมแล้ว เพราะถือว่าผู้บริโภคยังไม่ทราบเงื่อนไขในการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษของสถานประกอบการดังกล่าว <i>(กระทรวงมหาดไทย)</i> - ไม่ขัดข้องในการเสนอ <i>(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ควรทำ เพราะเห็นว่าสาระไม่มี อีกทั้งผู้บริโภคไม่ควรจ่ายค่าบริการพิเศษที่ไม่ต้องการ <i>(เว็บไซต์)</i> - เนื่องจากในมาตรา 5 การเรียกเก็บหรือปฏิเสธการชำระค่าบริการพิเศษย่อมเป็นไปตามความพึงพอใจในการทำสัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการ อันเป็นความสัมพันธ์ทางแพ่งซึ่งบุคคลมีเสรีภาพในการทำสัญญา อีกทั้งไม่ควรมีบทลงโทษทางอาญากับผู้บริโภคในกรณีดังกล่าว <i>(กระทรวงพาณิชย์)</i> - เนื่องจากผู้บริโภคมีสิทธิปฏิเสธการชำระค่าบริการพิเศษที่ผู้บริโภคไม่ได้รับบริการที่อ้างว่าเป็นค่าบริการพิเศษ แม้จะมีป้ายแจ้งว่าเป็นบริการพิเศษก็ตาม <i>(สภาองค์กรของผู้บริโภค)</i> - ไม่เห็นด้วยโดยมิได้แสดงความคิดเห็นใด ๆ <i>(มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค)</i>

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1) แม้ว่าจะมีการแสดงข้อความให้เห็นว่าการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ แต่ควรต้องคำนึงต่อไปว่า การที่ผู้บริโภคนั้นยินยอมที่จะชำระค่าบริการพิเศษ ย่อมต้องเป็นเพราะเหตุผลหนึ่งจากการบริการที่ดีของสถานประกอบการนั้น ๆ จนกระทั่งอาจมีการให้สินน้ำใจต่อไปด้วยก็ย่อมได้ แต่การที่จะระบุเหตุเพียงว่าผู้บริโภคจะปฏิเสธการชำระต้องมีเหตุทางกฎหมายที่จะอ้างได้นั้น อาจเป็นการกำหนดที่กว้างและไม่สอดคล้องกับบริบทของผู้บริโภคจึงควรที่จะต้องระบุให้ชัดเจน เพราะมิเช่นนั้นอาจเกิดการตีความไปในหลากหลายลักษณะว่าเหตุทางกฎหมายอย่างไรที่อ้างได้ และเหตุทางกฎหมายอย่างไรที่อ้างไม่ได้ นอกจากนี้ ควรที่จะมีการกำหนดให้ผู้บริโภคสามารถปฏิเสธการไม่ชำระค่าบริการพิเศษด้วยเหตุอื่น ๆ อันเกิดจากการที่ผู้ประกอบการนั้นไม่ได้ให้บริการที่ดีหรือมีความเหมาะสมกับอัตราค่าบริการพิเศษที่เรียกเรียกเก็บด้วย *(กระทรวงมหาดไทย)*

2) ควรให้สิทธิผู้บริโภคในการเลือกที่จะไม่จ่ายให้ชัดเจนมากขึ้น เช่น ในต่างประเทศหากไม่มีห้องน้ำให้บริการหรือไม่มีการนำเปล้าฟรี ผู้บริโภคมักจะมีสิทธิปฏิเสธค่าบริการพิเศษ *(เว็บไซต์)*

(5) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบและดำเนินการเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ และกรณีมีข้อโต้แย้งให้คู่กรณีร้องขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ คู่กรณีมีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำวินิจฉัย หรือไม่ อย่างไร

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - จะทำให้มีความชัดเจนมากขึ้น <i>(เว็บไซต์)</i> - ไม่มีข้อโต้แย้งในการเสนอ <i>(สภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย)</i> - การกำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบและดำเนินการเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ รวมทั้งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ย่อมมีความเหมาะสมแล้ว <i>(กระทรวงมหาดไทย)</i> - ไม่ขัดข้องในการเสนอ <i>(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ควรทำ เพราะเห็นว่าสาระไม่มี <i>(เว็บไซต์)</i> - ไม่เห็นด้วยโดยมิได้แสดงความคิดเห็นใด ๆ <i>(กระทรวงพาณิชย์)</i> - เนื่องจากไม่เชื่อว่าจะสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจเกิดช่องทางการทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ได้ <i>(สภาองค์กรของผู้บริโภค)</i> - เนื่องจากการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบและการวางแผนปฏิบัติไว้ จะเกิดปัญหาในอนาคต หากต้องการแก้ไขแผนปฏิบัตินั้น เพราะไม่เชื่อว่าจะสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจเกิดการทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ได้ เพราะไม่มีบทกำหนดโทษหากเจ้าหน้าที่ทุจริต <i>(มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค)</i>

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- คำวินิจฉัยของพนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีความสำคัญต่อความเชื่อถือของคู่กรณี จึงควรจะต้องมีการกำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของตำแหน่งหน้าที่นี้ให้มีความเหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เกิดประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของคู่กรณีมากที่สุด *(กระทรวงมหาดไทย)*

(6) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจมีหนังสือเรียกผู้ประกอบการมาให้ถ้อยคำ แจ้งข้อเท็จจริง ทำคำชี้แจง หรือให้ส่งบัญชี ทะเบียน เอกสารเพื่อตรวจสอบประกอบการพิจารณา รวมถึงเข้าไปในสถานที่ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกบัญชี ทะเบียน เอกสารอื่นจากผู้ประกอบการ หรือจากบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องตลอดจนสั่งให้บุคคลดังกล่าวซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นปฏิบัติตามหน้าที่จำเป็น หรือไม่ อย่างไร

นอกจากนี้ ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวของตนต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร หรือไม่ อย่างไร

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>- จะทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง <i>(เว็บไซต์)</i></p> <p>- ไม่มีข้อโต้แย้งในการเสนอ <i>(สภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย)</i></p> <p>- การที่กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ต้องแสดงบัตรประจำตัว รวมถึงให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควรนั้น เห็นว่า มีความเหมาะสมตามสมควรแต่กรณีดังกล่าวแล้ว อีกทั้งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ถือเป็นกรำกักขุดและคุ้มครองให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดอีกทางหนึ่งด้วย <i>(กระทรวงมหาดไทย)</i></p> <p>- ไม่ขัดข้องในการเสนอ <i>(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)</i></p>	<p>- ไม่ควรทำ เพราะเห็นว่าสาระไม่มี <i>(เว็บไซต์)</i></p> <p>- ไม่เห็นด้วยโดยมิได้แสดงความคิดเห็นใด ๆ <i>(กระทรวงพาณิชย์)</i></p> <p>- เนื่องจากไม่เชื่อว่าจะสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจเกิดช่องทางการทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ได้ <i>(สภาองค์กรของผู้บริโภค)</i></p> <p>- ไม่เห็นด้วยโดยมิได้แสดงความคิดเห็นใด ๆ <i>(มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค)</i></p>

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- การกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกหนังสือเรียกผู้ประกอบการคนใดมาให้ถ้อยคำ แจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจง ฯลฯ เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา อีกทั้งมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่จำหน่ายของผู้ประกอบการหรือสถานที่อื่นที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ นั้น อาจเป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่มากจนเกินไป จนอาจกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ ด้วยเพราะสัดส่วนความผิดหรือการดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ที่มุ่งหมายในการบังคับใช้เกี่ยวกับค่าบริการพิเศษ ซึ่งอาจมีจำนวนมากน้อยตามแต่ราคาสินค้าหรือค่าบริการในสถานประกอบการนั้น ๆ ซึ่งอาจจะยังไม่ร้ายแรงถึงขนาดที่ควรให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในสถานประกอบการ โดยมิได้ระบุช่วงเวลาหรือการกำหนดเพียงว่า ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการ หรือสถานที่จำหน่ายของผู้ประกอบการได้ทันที อาจจะเป็นการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจที่กว้างขวางมากจนเกินไป ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว จึงควรกำหนดอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีความเหมาะสม เช่น ควรเป็นกรณีที่มีการร้องเรียนหรือมีพยานหลักฐานเพียงพอว่าจะมีการกระทำความผิด เป็นต้น *(กระทรวงมหาดไทย)*

(7) ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งหนังสือเรียกผู้ประกอบการ ภูมิลำเนา หรือสถานที่ทำการ หรือจะส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้ ทั้งนี้ กรณีที่ นำส่งแล้วแต่ปฏิเสธไม่ยอมรับโดยปราศจากเหตุอันสมควร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอให้พนักงาน ฝ่ายปกครองหรือตำรวจไปเป็นพยาน เพื่อวางหนังสือเรียกไว้ ณ ที่นั้น แต่ถ้าไม่พบบุคคลซึ่งระบุไว้ ณ ภูมิลำเนา หรือสถานที่ทำการ จะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว ณ ที่นั้นก็ได้ และถ้าไม่พบ บุคคลใดหรือพบแต่ไม่ยอมรับไว้ ให้ปิดหนังสือเรียกนั้นไว้ในที่ที่เห็นได้ง่าย ณ ที่นั้นต่อหน้าผู้ที่ไปเป็นพยาน เมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าบุคคลซึ่งระบุไว้ได้รับแล้ว ถ้าเป็นการปิดหนังสือเรียก ให้ถือว่า ได้รับเมื่อครบกำหนดห้าวันนับแต่วันปิดหนังสือเรียก แต่ถ้าเป็นการส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าได้รับเมื่อครบกำหนดห้าวันนับแต่วันรับ หรือไม่ อย่างไร

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<ul style="list-style-type: none"> - จะทำให้เกิดความชัดเจนถูกต้อง (<i>เว็บไซต์</i>) - ไม่มีข้อโต้แย้งในการเสนอ (<i>สภาองค์การลูกจ้าง แรงงานแห่งประเทศไทย</i>) - การส่งหนังสือเรียกผู้ประกอบการ ภูมิลำเนา หรือสถานที่ทำการงาน หรือจะส่งโดยทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนตอบรับนั้น เห็นว่า มีความเหมาะสม ในการบังคับใช้กฎหมาย (<i>กระทรวงมหาดไทย</i>) - ไม่ขัดข้องในการเสนอ (<i>สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ควรทำ เพราะเห็นว่าสาระไม่มี (<i>เว็บไซต์</i>) - ไม่เห็นด้วยโดยมิได้แสดงความคิดเห็นใด ๆ (<i>กระทรวงพาณิชย์</i>) - เนื่องจากไม่เชื่อว่าจะสามารถทำได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และอาจเกิดช่องทางการทุจริต ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ (<i>สภาองค์กรของผู้บริโภค</i>) - ไม่เห็นด้วยโดยมิได้แสดงความคิดเห็นใด ๆ (<i>มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค</i>)

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- กรณีที่นำส่งหนังสือเรียกแล้ว ผู้ประกอบการปฏิเสธไม่ยอมรับโดยปราศจาก เหตุสมควร โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจไปเป็นพยานนั้น เห็นว่า ควรจะต้องมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ไปเป็นพยานนั้นจะต้อง ดำเนินการเป็นอย่างไรบ้าง อีกทั้งในพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล หากว่าจะต้องมีการขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือ ตำรวจเดินทางไปเป็นพยานในกรณีดังกล่าว ควรที่จะต้องมีการกำหนดค่าตอบแทนหรือค่ายานพาหนะด้วย ในส่วนการกำหนดระยะเวลาขึ้น เห็นว่า ทั้งการปิดหนังสือเรียกและการส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับที่ในร่างกฎหมายฉบับนี้ให้ถือว่าได้รับหนังสือเมื่อครบกำหนดห้าวัน นับแต่วันปิดหนังสือเรียกหรือ นับแต่วันรับ อาจเป็นระยะเวลาที่น้อยเกินไป ซึ่งอย่างน้อยเมื่อเทียบเคียงกับการแจ้งตามมาตรา 71 แห่ง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จะเห็นได้ว่า การแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ ตอบรับ กฎหมายให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวัน ดังนั้น จึงอาจมีการทบทวนกำหนดระยะเวลา วันรับทราบหนังสือเรียกจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้สอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าว ในส่วนการปิดหนังสือ เรียกนั้น เห็นว่า หากเป็นกรณีที่บุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียกเดินทางไปต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ หรือมีเหตุผลประการอื่น การกำหนดระยะเวลาห้าวันนั้นอาจน้อยเกินไป จึงควรเพิ่มกำหนดระยะเวลา วันรับทราบหนังสือเรียกจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมตามสัดส่วนของเหตุการณ์ดังกล่าวด้วย (*กระทรวงมหาดไทย*)

(8) ท่านเห็นว่าการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษในปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคในทางปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร และการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

1) กฎหมายนี้จะช่วยให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมที่มากขึ้น และมีหลักเกณฑ์วิธีการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจน *(เว็บไซต์)*

2) การเรียกเก็บค่าบริการพิเศษในปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคในทางปฏิบัติหลายประการ เช่น

2.1) ก่อนรับบริการผู้บริโภคไม่ทราบชัดเจนว่ามีการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ รวมถึงไม่ทราบองค์ประกอบของค่าบริการพิเศษคืออะไรบ้าง

2.2) เมื่อผู้บริโภคพบเห็นร้านเก็บ Service Charge (เซอร์วิส ชาร์จ) สูงมาก เช่น เกินร้อยละ 10 หรือไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่อาจจะไม่ได้มีบริการพิเศษใด โดยไม่มีการชี้แจงที่สมเหตุสมผล ก็ไม่ได้ร้องเรียน เพราะมีความยุ่งยากหรือไม่ทราบช่องทางการร้องเรียน

2.3) กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ขาดประสิทธิภาพบังคับใช้กฎหมายเรื่องการติดป้ายแสดงราคาสินค้าหรือบริการ *(สภาองค์กรของผู้บริโภค)*

3) ปัจจุบันการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษนั้น มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกันไปตามแต่ละเหตุปัจจัยของผู้ประกอบการและความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภคแต่ละคน เช่น ปัญหาการที่ผู้ประกอบการไม่แจ้งว่าจะมีการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษไว้ล่วงหน้า แต่เมื่อผู้บริโภคจะทำการชำระค่าสินค้าหรือบริการ กลับมีการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษในอัตราที่สูง ปัญหาสัดส่วนระหว่างค่าบริการพิเศษของสถานประกอบการนั้น ๆ กับความเหมาะสมในการคิดค่าบริการพิเศษ เป็นต้น ซึ่งถ้าสถานประกอบการมีการให้บริการที่ดีและเหมาะสมกับการคิดค่าบริการพิเศษในครั้งนั้น ๆ เชื่อได้ว่า ผู้ใช้บริการหรือผู้บริโภคย่อมมีความพึงพอใจและยินดีที่จะชำระค่าบริการพิเศษในครั้งนั้น ๆ อย่างเต็มใจ และไม่มีข้อโต้แย้งแต่อย่างใด แต่ในทางกลับกันหากสถานประกอบการนั้นไม่ได้มีการให้บริการที่ดีและเหมาะสม แต่กลับคิดค่าบริการพิเศษในอัตราส่วนที่สูง ย่อมเป็นที่ไม่พึงพอใจแก่ผู้รับบริการหรือผู้บริโภคเช่นเดียวกัน ในส่วนการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้นั้น ย่อมมีหลักการและเหตุผล รวมถึงบทบัญญัติทางกฎหมายที่น่าจะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ *(กระทรวงมหาดไทย)*

(9) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1) การกำหนดโทษทางอาญามีประเด็น ดังนี้

1.1) ในมาตรา 14 มาตรา 15 และมาตรา 16 มีการกำหนดบทลงโทษทางอาญาทั้งกับผู้บริโภคและผู้ประกอบการซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับ

1.1.1) มาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่กำหนดให้ในการตรากฎหมายพึงกำหนดโทษทางอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรงเท่านั้น

1.1.2) มาตรา 5 และมาตรา 21 (1) และ (8) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ประกอบกับคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การกำหนดโทษอาญาในกฎหมาย ที่กำหนดให้การจัดทำร่างกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และการกำหนดโทษอาญาสำหรับการกระทำความผิดใดให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ กล่าวคือ 1) การกระทำนั้นต้องกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวม และ 2) เป็นกรณีที่ไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผล และมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้

1.2) ในมาตรา 18 กำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ที่ไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ อาจไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2563 ที่เห็นชอบข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ซึ่งได้วางแนวทางไว้ว่ามีให้กำหนดให้การไม่อำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นความผิดอาญา เนื่องจากไม่มีขอบเขตที่ชัดเจนในการใช้ดุลพินิจ อีกทั้งมีความผิดฐานขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญาอยู่แล้ว (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138) *(กระทรวงพาณิชย์)*

2) ไม่เห็นด้วยต่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. ทั้งฉบับ เนื่องจากมีสภาพของกฎหมายที่เอาเปรียบผู้บริโภค โดยมีความเห็นประกอบดังนี้

2.1) คำนิยามในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. ... ไม่ควรเรียกว่า ค่าบริการพิเศษ เพราะไม่สามารถแจกแจงค่าบริการปกติ และค่าบริการพิเศษได้ ดังนั้น ควรจำแนกบริการปกติ และบริการพิเศษให้ลูกค้าทราบตั้งแต่ก่อนรับบริการ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถใช้สิทธิเลือกได้ว่า จะเลือกใช้บริการปกติ หรือบริการพิเศษ

2.2) หากมีการกำหนดให้เรียกเก็บค่าบริการพิเศษ หรือค่าใช้จ่ายพิเศษอื่นใด นอกเหนือจากค่าสินค้าและบริการ ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ค่าตอบแทนทั้งหมดจะต้องถูกจัดสรรให้ลูกค้า จะต้องไม่เป็นรายได้ของผู้ประกอบธุรกิจ หากพบว่ามี การนำเข้าเป็นรายได้ของผู้ประกอบธุรกิจ จะต้องมีการลงโทษทางแพ่ง ผู้กระทำต้องระวางโทษปรับวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือไม่เกินสองเท่าของค่าใช้จ่ายที่ใช้สำหรับ ตามบทลงโทษของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

2.3) ค่าบริการพิเศษหรือค่าบริการเพิ่มเติมหรือค่าบริการ จะเกี่ยวกับบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น อุตสาหกรรมธุรกิจโรงแรม กลุ่มธุรกิจร้านอาหาร ฯ จึงควรกำหนดขอบเขตธุรกิจบริการให้ชัดเจน

2.4) การออกกฎหมายภาคบังคับในลักษณะนี้ ควรมีทางเลือกในการใช้ธุรกิจบริการนั้น ควรอยู่ภายใต้ประกาศควบคุมสัญญา หรืออนุบัญญัติ เพื่อที่จะกำหนดเป็นมาตรการเฉพาะที่ผู้ประกอบการสามารถปรับตัว และดำเนินการตามกฎหมายได้อย่างรวดเร็ว

2.5) ในมาตรา 4 วรรคสอง ระบุว่าผู้ประกอบการมีหน้าที่แสดงให้เห็นปรากฏ โดยชัดแจ้ง ยังไม่มีความชัดเจนในการแจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบ การเก็บค่าใช้จ่ายอื่นใดควรระบุให้แสดงข้อความทางกายภาพ และต้องแสดงรายละเอียด พร้อมทั้งให้มีการบอกกล่าวด้วยวาจาให้ผู้รับบริการทราบก่อนเริ่มใช้บริการ

2.6) มาตรา 8 ค่าบริการพิเศษ เสนอให้พิจารณากรอบของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ที่จะออกในรูปแบบประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่องให้ธุรกิจบริการตามขอบเขตที่กำหนดในพระราชบัญญัติฯ นี้ เป็นธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินให้ชัดเจน

2.7) ไม่เห็นด้วยกับมาตรา 15 เนื่องจากผู้ประกอบการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ในลักษณะของการกระทำความผิดไม่สมควรกำหนดเป็นโทษทางอาญา ผู้ประกอบการสามารถใช้สิทธิทางแพ่งได้ และควรเพิ่มโทษผู้ประกอบการธุรกิจตามมาตรา 17 และ 18 เพื่อให้สามารถบังคับให้ผู้ประกอบการธุรกิจปฏิบัติตาม *(สภาองค์กรของผู้บริโภค)*

3) ไม่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. ฉบับนี้ ทั้งฉบับ และมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1) เนื่องจากการซื้อสินค้าและบริการมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 ของคณะกรรมการกลางว่าด้วยสินค้าและบริการ ของกระทรวงพาณิชย์อยู่แล้ว ซึ่งกฎหมายทั้งสองฉบับมีการกำกับเรื่อง ค่าบริการ จึงเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวอาจซ้ำซ้อน

3.2) ขอเสนอให้ออกเป็นประกาศ “ค่าบริการพิเศษ” ที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เพื่อให้เกิดมาตรการควบคุมผู้ประกอบการ *(มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค)*

4) การกำหนดบทลงโทษทางอาญาทั้งในส่วนผู้ประกอบการและผู้บริโภคตามร่างพระราชบัญญัตินี้ มีอัตราโทษจำคุกที่ค่อนข้างจะมีความรุนแรงมากจนเกินไปเมื่อเทียบกับสัดส่วนของความร้ายแรงในพฤติกรรมที่จะมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ซึ่งแม้จะมีบทบัญญัติในการกำหนดให้ความผิดในลักษณะดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการเปรียบเทียบปรับได้ก็ตาม แต่ก็อาจจะยังไม่เหมาะสมและเป็นภาระให้กับประชาชน จึงควรที่จะมีการทบทวนการกำหนดอัตราโทษในแต่ละฐานความผิดอีกครั้งหนึ่ง *(กระทรวงมหาดไทย)*

5) เมื่อพิจารณาจากหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแล้ว เห็นว่า การแก้ไขปัญหาในประเด็นต่าง ๆ อาจพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีผลใช้บังคับอยู่แล้วให้สอดคล้องกับสภาพการณ์เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงพอที่จำเป็น *(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)*

ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

1. ความเป็นมาสภาพปัญหาความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย

เนื่องจากปัจจุบันผู้ประกอบการร้านค้ามีการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษเป็นจำนวนมาก แต่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษเพื่อใช้บังคับระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้าง จึงส่งผลให้เกิดปัญหาข้อพิพาทระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบการเนื่องจากไม่ทราบหลักเกณฑ์ที่แน่นอนว่าควรต้องคำนวณค่าบริการพิเศษอย่างไร รวมไปถึงเกิดปัญหาการเอาเปรียบระหว่างผู้ประกอบการและลูกจ้างเนื่องจากค่าบริการพิเศษที่เรียกเก็บนั้นกลับตกเป็นของผู้ประกอบการเพียงฝ่ายเดียว อีกทั้ง ไม่มีหน่วยงานราชการควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ ดังนั้น จึงมีร่างกฎหมายนี้เพื่อให้การเรียกเก็บค่าบริการพิเศษมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนและสามารถใช้บังคับระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้างได้อย่างชัดเจนและเป็นธรรม

2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 26 การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา 29 บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี

ในคดีอาญา จะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้

คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 32 บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว

การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา 33 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการค้นเคหสถาน หรือที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 37 บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ตราขึ้นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรม ภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของ ตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืน โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับจากการเวนคืนนั้น

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้กระทำเพียงเท่าที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม เว้นแต่เป็นการเวนคืนเพื่อนำอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนไปชดเชยให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ที่ถูกเวนคืนตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดเจน ถ้ามิได้ใช้ประโยชน์เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือมีอสังหาริมทรัพย์เหลือจากการใช้ประโยชน์ และเจ้าของเดิมหรือทายาทประสงค์จะได้คืน ให้คืนแก่เจ้าของเดิมหรือทายาท

ระยะเวลาการขอคืนและการคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนที่มีได้ใช้ประโยชน์ หรือที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดเชยไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การตรากฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยระบุเจาะจงอสังหาริมทรัพย์หรือเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามความจำเป็น มิให้ถือว่าเป็นการขัดต่อมาตรา 26 วรรคสอง

มาตรา 38 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือการผังเมือง หรือเพื่อรักษาสถานภาพของครอบครัว หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

มาตรา 41 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(1) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

(2) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

(3) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา 46 สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง

บุคคลย่อมมีสิทธิรวมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค องค์กรของผู้บริโภคตามวรรคสองมีสิทธิรวมกันจัดตั้งเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระเพื่อให้เกิดพลังในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งอำนาจในการเป็นตัวแทนของผู้บริโภค และการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580)

1. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

1) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดยกำหนดมาตรการเพื่อสร้างความเสมอภาคที่สำคัญ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความเสมอภาคในการจัดเก็บภาษีและพัฒนาระบบข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงินของประชาชนและภาคธุรกิจ กำหนดเป้าหมายการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมนำไปใช้ในการจัดบริการที่ชัดเจน ตลอดจนการคุ้มครองผู้บริโภค โดยเน้นการแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ปรับปรุงระบบและกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภค สนับสนุนองค์กรของผู้บริโภคให้มีความเข้มแข็ง ป้องกันการละเมิดสิทธิผู้บริโภคและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภคสนับสนุนการบริโภคอย่างยั่งยืน และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างเป็นรูปธรรม

2) เพิ่มผลิตภาพและคุ้มครองแรงงานไทย ให้เป็นแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพและความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความปลอดภัยในการทำงาน โดยส่งเสริมการปรับทัศนคติของนายจ้างให้มองลูกจ้างว่าสามารถเพิ่มมูลค่าและคุณค่าให้กับธุรกิจได้ สถานประกอบการจัดโครงสร้างค่าจ้างตามความสามารถและประสบการณ์ ส่งเสริมกลไกและระบบการออมและแหล่งเงินทุนเพื่อผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ รวมถึงการยกระดับกลไกการดูแลแรงงานไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ตลอดจนการพัฒนาด้านคุณภาพแรงงาน ทั้งในด้านทักษะฝีมือแรงงานและความสามารถด้านเทคโนโลยี ภาษาและการจัดการ เพื่อส่งเสริมให้แรงงานพัฒนาตนเองไปเป็นผู้ประกอบการได้

2. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ภาครัฐจัดให้มีกฎหมายที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐเป็นผู้อำนวยความสะดวก กำหนดกติกาในการแข่งขันให้เกิดความเป็นธรรมแก่การดำเนินธุรกิจทั้งในธุรกิจทั่วไปและธุรกิจเฉพาะ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สามารถตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการผลิต การค้า การบริการ และสามารถอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการคุ้มครองผู้บริโภค โดยเฉพาะการปรับปรุงแก้ไขและยกเลิกกฎหมายต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม ให้อำนวยต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การพัฒนาประเทศ การให้บริการประชาชน การประกอบธุรกิจ การแข่งขันระหว่างประเทศ สอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ รวมทั้ง การสร้างการรับรู้และความเข้าใจในข้อกฎหมาย และบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียม

3. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ โดยสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ กลาง เล็ก วิสาหกิจเริ่มต้น วิสาหกิจชุมชน หรือวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมทั้งเกษตรกร ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ชัดเจน โดยมีนวัตกรรมใน 3 ด้าน คือ นวัตกรรมในการสร้างโมเดลธุรกิจ นวัตกรรมในเชิงสินค้าและบริการ และนวัตกรรมในเชิงกระบวนการผลิตและบริการ พร้อมทั้งเป็นนักการค้าที่เข้มแข็งที่จะนำไปสู่การสนับสนุนการเป็นชาติการค้า มีความสามารถในการเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศ เป็นผู้ประกอบการที่ “ผลิตเก่ง ขายเก่ง” หรือ “ซื้อเป็น ขายเป็น” บริการเป็นเลิศ สามารถขยายการค้าและการลงทุนไปต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีธรรมาภิบาล

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

หมวดหมู่ที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 3 การยกระดับบริการและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของตลาดสากล

โดยปรับปรุงการบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยเฉพาะด้านความปลอดภัย ความสะอาด ความเป็นธรรม และการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน อาทิ มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยตามวิธีการท่องเที่ยวแนวใหม่เพื่อมุ่งสู่การท่องเที่ยวคุณภาพสูง รวมทั้งมาตรฐานการท่องเที่ยวสีขาว โดยต้องมีการปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพ ทั้งขั้นพื้นฐานและขั้นสูงของสถานประกอบการและธุรกิจรายย่อยด้านการท่องเที่ยวที่แบ่งตามระดับของการให้บริการอย่างเหมาะสม ตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้าสู่กระบวนการพร้อมผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนสนับสนุนผู้ประกอบการที่ได้รับรองมาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ 4 การสนับสนุนการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยว

โดยสนับสนุนให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่นำไปสู่การสร้างคุณภาพและความยั่งยืน เช่น การให้บริการด้วยใจ ความเข้าใจและภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่น ภาษา การสื่อสาร ดิจิทัล การเล่าเรื่อง ความสะอาดปลอดภัย และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ยกย่องการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจและการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการจัดทำกรอบสมรรถนะในตำแหน่งงานต่าง ๆ พัฒนาผู้ประกอบการในด้านการบริหารธุรกิจให้มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล รวมถึงกำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมของผู้ประกอบการธุรกิจ บุคลากร และนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ

หมวดหมู่ที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

กลยุทธ์ที่ 4 การส่งเสริมการพัฒนา วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้เป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล

โดยเสริมสร้างความรู้พื้นฐานทางธุรกิจ โดยเฉพาะความรู้และทักษะของเยาวชนและผู้ประกอบการด้านดิจิทัล การเงิน การตลาดยุคใหม่ การเข้าถึงตลาดส่งออก รูปแบบธุรกิจต่าง ๆ แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการใช้ประโยชน์จากทุนทางวัฒนธรรม รวมทั้งทักษะเชิงลึกตามความต้องการเฉพาะด้านของสาขาและประเภทธุรกิจ ตลอดจนเตรียมความพร้อมให้ผู้ประกอบการสามารถรับมือกับสภาพการแข่งขันของตลาดยุคใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง รวมถึงการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

ร่างกฎหมายฉบับนี้จะทำให้ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ เพื่อใช้บังคับระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้าง มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนว่าควรต้องคำนวณค่าบริการพิเศษอย่างไร รวมไปถึงป้องกันปัญหาการเอาเปรียบระหว่างผู้ประกอบการและลูกจ้าง เนื่องจากค่าบริการพิเศษที่เรียกเก็บนั้นกลับตกเป็นของผู้ประกอบการเพียงฝ่ายเดียว อีกทั้ง จะมีหน่วยงานราชการควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ ดังนั้น การเรียกเก็บค่าบริการพิเศษจะมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนและสามารถใช้บังคับระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้างได้อย่างชัดเจนและเป็นธรรมต่อไป นอกจากนี้ ค่าบริการพิเศษ หรือค่าเซอร์วิสชาร์จ (service charge) ยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับลูกจ้างและจะเป็นสิ่งที่สามารถจูงใจให้กับลูกจ้างได้ อันจะทำให้ลูกจ้างมีความคิดเชิงบวกกับธุรกิจ ส่งผลให้ตั้งใจทำงาน และเมื่อลูกจ้างตั้งใจทำงานแล้ว หมายความว่าพวกเขาจะส่งต่อความรู้สึกที่ดีให้กับผู้บริโภคด้วย ซึ่งเมื่อลูกจ้างบริการดี พุดจาไพเราะ หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ก็ทำให้ผู้บริโภคประทับใจด้วยเช่นกัน

4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. มีความสอดคล้อง ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น ดังนี้

4.1 พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542

โดยพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 มีเนื้อหาสาระสำคัญที่ใกล้เคียงกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. ดังนี้

1) ประเด็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ตามมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542

“มาตรา 18 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ แจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งบัญชี ทะเบียน เอกสารหรือหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา แต่ในกรณีที่ให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานเกี่ยวกับต้นทุน สูตร หรือส่วนประกอบของสินค้าหรือบริการอื่นที่มีใช้สินค้าหรือบริการควบคุมต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการหรือประธาน กจร. ก่อน

(2) เข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่รับซื้อ สถานที่เก็บสินค้าของผู้ประกอบธุรกิจหรือของบุคคลใด หรือสถานที่อื่นที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือเข้าไปในยานพาหนะของบุคคลใด หรือสั่งเจ้าของหรือผู้ควบคุมยานพาหนะให้หยุด หรือจอดเพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อตรวจค้นและยึดพยานหลักฐานหรือทรัพย์สินที่อาจริบได้ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือจับกุมผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนมาตรา 30 หรือมาตรา 31 โดยไม่ต้องมีหมายค้นในกรณี...

ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นจากผู้ประกอบธุรกิจ เจ้าของหรือผู้ควบคุมยานพาหนะ หรือจากบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง ตลอดจนสั่งให้บุคคลดังกล่าวซึ่งอยู่ในสถานที่หรือยานพาหนะนั้นปฏิบัติตามหน้าที่จำเป็น...”

ตามมาตรา 9 แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 9 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือเรียกผู้ประกอบการคนใดมาให้ถ้อยคำ แจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือให้ส่งบัญชี ทะเบียน เอกสารหรือหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(2) เข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่จำหน่าย ของผู้ประกอบการ หรือสถานที่อื่นที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นจากผู้ประกอบการ หรือจากบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องตลอดจนสั่งให้บุคคลดังกล่าวซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นปฏิบัติตามหน้าที่จำเป็น”

2) ประเด็นการอำนวยความสะดวก

ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542

“มาตรา 19 ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร”

ตามมาตรา 10 แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 10 ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร”

3) ประเด็นบัตรประจำตัว

ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542

“มาตรา 20 ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ตามมาตรา 11 แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 11 การปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวของตนต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

4) ประเด็นการส่งหนังสือเรียก

ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542

“มาตรา 21 หนังสือเรียกตามมาตรา 18 (1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือสถานที่ทำการของบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียก ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของบุคคลนั้น หรือจะส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่นำส่งตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่บุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียกปฏิเสธไม่ยอมรับหนังสือเรียกโดยปราศจากเหตุอันสมควร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจไปเป็นพยาน เพื่อวางหนังสือเรียกไว้ ณ ที่นั้น แต่ถ้าไม่พบบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียก ณ ภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำการของบุคคลนั้น จะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว ซึ่งอยู่หรือทำงานในบ้านเรือนหรือสถานที่ทำการนั้นก็ได้อีก และถ้าไม่พบบุคคลใดหรือพบแต่ไม่มีบุคคลใดยอมรับไว้แทน ให้ปิดหนังสือเรียกนั้นไว้ในที่ที่เห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำการนั้นต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ไปเป็นพยาน

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียกได้รับหนังสือเรียกนั้นแล้ว ถ้าเป็นการปิดหนังสือเรียก ให้ถือว่าได้รับหนังสือเรียกนั้นเมื่อครบกำหนดห้าวันนับแต่วันปิดหนังสือเรียก แต่ถ้าเป็นการส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าได้รับหนังสือเรียกนั้นเมื่อครบกำหนดห้าวันนับแต่วันรับ”

ตามมาตรา 12 แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 12 หนังสือเรียกตามมาตรา 9 (1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือสถานที่ทำการของบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียก ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของบุคคลนั้น หรือจะส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่นำส่งตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่บุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียกปฏิเสธไม่ยอมรับหนังสือเรียกโดยปราศจากเหตุอันสมควร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจไปเป็นพยาน เพื่อวางหนังสือเรียกไว้ ณ ที่นั้น แต่ถ้าไม่พบบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียก ณ ภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำการของบุคคลนั้น จะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว ซึ่งอยู่หรือทำงานในบ้านเรือนหรือสถานที่ทำการนั้นก็ได้อีก และถ้าไม่พบบุคคลใดหรือพบแต่ไม่มีบุคคลใดยอมรับไว้แทน ให้ปิดหนังสือเรียกนั้นไว้ในที่ที่เห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำการนั้นต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ไปเป็นพยาน

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียกได้รับหนังสือเรียกนั้นแล้ว ถ้าเป็นการปิดหนังสือเรียก ให้ถือว่าได้รับหนังสือเรียกนั้นเมื่อครบกำหนดห้าวันนับแต่วันปิดหนังสือเรียก แต่ถ้าเป็นการส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าได้รับหนังสือเรียกนั้นเมื่อครบกำหนดห้าวันนับแต่วันรับ”

5) ประเด็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542

“มาตรา 22 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการกลาง กรรมการส่วนจังหวัด อนุกรรมการ เลขาธิการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

ตามมาตรา 13 แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 13 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

6) ประเด็นบทกำหนดโทษในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียก

ตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542

“มาตรา 34 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 18 (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตามมาตรา 17 แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 17 ผู้ประกอบการคนใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 9 (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

7) ประเด็นบทกำหนดโทษในกรณีขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่

ตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542

“มาตรา 35 ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 18 (2) หรือ (3) หรือมาตรา 21 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตามมาตรา 18 แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 18 ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 9 (2) หรือมาตรา 10 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

8) ประเด็นบทกำหนดโทษในกรณีไม่แสดงราคาหรือไม่ปฏิบัติตามที่กำหนด

ตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542

“มาตรา 40 ผู้ใดไม่แสดงราคาหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 28 มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท¹”

ตามมาตรา 14 แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 14 ผู้ประกอบการคนใดไม่แสดงข้อความที่บ่งบอกว่าร้านค้ามีการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 4 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

¹ มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 บัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย

9) ประเด็นอำนาจเปรียบเทียบและคดีเล็กกัน

ตามมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542

“มาตรา 43 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษปรับหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปีและปรับให้คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ในการใช้อำนาจดังกล่าวคณะกรรมการอาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการเลขาธิการ ประธาน กจร. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำแทนได้

การมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กจร. กำหนด

เมื่อผู้กระทำผิดยินยอมเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้น ในกรณีโทษปรับสถานเดียว หรือเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบ ภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเล็กกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

ตามมาตรา 19 แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 19 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษปรับหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปีและปรับ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปรียบเทียบได้

เมื่อผู้กระทำผิดยินยอมเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้น ในกรณีโทษปรับสถานเดียว หรือเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบ ภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเล็กกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

4.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มีเนื้อหาสาระสำคัญที่ใกล้เคียงกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. ดังนี้

ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

“มาตรา 4 ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับความคุ้มครองดังต่อไปนี้

(1) สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

(2) สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ

(3) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

(3 ทวิ) สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

(4) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายว่าด้วยกรณีนั้น ๆ หรือพระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้”

5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

5.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

1) ผลกระทบเชิงบวก

ตามมาตรา 3 แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. กำหนดให้ค่าบริการพิเศษ หมายความว่า ค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่นซึ่งผู้ประกอบการคำนวณเพิ่มเติมจากราคาสินค้าหรือค่าบริการอันเนื่องมาจากการบริการพิเศษหรืออำนวยความสะดวกโดยผู้ประกอบการ จะเรียกเก็บจากผู้บริโภค และถือเป็นรายได้ส่วนหนึ่งของลูกจ้างในสถานประกอบการ จากบทนิยามดังกล่าว ค่าบริการพิเศษ หรือค่าเซอร์วิสชาร์จ (service charge) ถือเป็นค่าบริการที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บจากผู้บริโภคเพิ่มนอกเหนือจากค่าสินค้า ประกอบกับตามมาตรา 7 แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. กำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าบริการพิเศษตามการจัดสรรของผู้ประกอบการในสัดส่วนที่เท่ากัน ซึ่งค่าบริการพิเศษดังกล่าวถือเป็นรายได้ให้กับลูกจ้าง เมื่อลูกจ้างมีรายได้มากขึ้นก็จะเป็นการเพิ่มเงินในระบบเศรษฐกิจ โดยจะมีการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมต่อไป

2) ผลกระทบเชิงลบ

ตามมาตรา 4 แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. กำหนดให้ผู้ประกอบการมีสิทธิกำหนดค่าบริการพิเศษไม่เกินร้อยละ 10 ของราคาสินค้าหรือค่าบริการ ซึ่งกรณีการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษดังกล่าวพบว่า ในปัจจุบันร้านค้าบางส่วนที่มีการเรียกเก็บแต่ไม่ได้มีบริการใด ๆ เป็นพิเศษ บางร้านค้าอาจมีบริการเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อย เช่น การเติมน้ำดื่ม เป็นต้น หรือบางร้านค้าให้ลูกค้าบริการตนเอง ซึ่งผู้บริโภคบางส่วนเห็นว่าควรได้รับการบริการที่เหมาะสมกับเงินที่จ่ายเพิ่มขึ้น รวมทั้ง ค่าบริการพิเศษ หรือค่าเซอร์วิสชาร์จ (service charge) มีความแตกต่างจากการให้ทิป (สินน้ำใจ) ที่ให้โดยสมัครใจและผู้บริโภคยินดีจ่ายให้ด้วยตนเองโดยไม่มีการกำหนดอัตราที่ต้องจ่าย นอกจากนี้ ผู้บริโภคจะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 7 เพิ่มเติมอยู่แล้ว การจ่ายค่าบริการพิเศษจึงเป็นการเรียกเก็บเพิ่มขึ้นไปอีก ตัวอย่าง เช่น ราคาอาหาร + ภาษีมูลค่าเพิ่ม ร้อยละ 7 + ค่าบริการพิเศษ ร้อยละ 10 = ราคาที่ผู้บริโภคต้องจ่าย เป็นต้น ตลอดจนผู้บริโภคบางส่วนจะมีการให้ทิป (สินน้ำใจ) แก่ลูกจ้างเพิ่มเติมเข้าไปอีกส่วนหนึ่งด้วยอยู่แล้ว กรณีดังกล่าวจึงอาจส่งผลให้ผู้บริโภคบางส่วนตัดสินใจไม่ไปใช้บริการในร้านค้าที่มีการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษได้ อันจะทำให้ไม่มีการเพิ่มเงินในระบบเศรษฐกิจ ไม่มีการจับจ่ายใช้สอยในระบบ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมได้

5.2 ผลกระทบต่อสังคม

1) ผลกระทบเชิงบวก

การเรียกเก็บค่าบริการพิเศษจะมีความเป็นธรรมและชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนและสามารถใช้บังคับระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้างได้ต่อไป ดังจะเห็นได้จากมาตราต่าง ๆ ในร่างกฎหมาย เช่น มาตรา 7 แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. กำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าบริการพิเศษตามการจัดสรรของผู้ประกอบการในสัดส่วนที่เท่ากัน ผู้ประกอบการไม่มีสิทธินำค่าบริการพิเศษมาจัดสรรให้แก่ลูกจ้างโดยคำนวณรวมกับเงินเดือนและสินน้ำใจ และการใช้สิทธิเรียกร้องค่าบริการพิเศษให้ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนดไว้ เป็นต้น

รวมไปถึงป้องกันปัญหาการเอาเปรียบระหว่างผู้ประกอบการและลูกจ้างเนื่องจากค่าบริการพิเศษที่เรียกเก็บนั้นกลับตกเป็นของผู้ประกอบการเพียงฝ่ายเดียว อีกทั้ง จะมีหน่วยงานราชการควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ นอกจากนี้ ค่าบริการพิเศษ หรือค่าเซอร์วิสชาร์จ (service charge) ยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับลูกจ้างและจะเป็นสิ่งที่สามารถจูงใจให้กับลูกจ้างได้ อันจะทำให้ลูกจ้างมีความคิดเชิงบวกกับธุรกิจ ส่งผลให้ตั้งใจทำงาน และเมื่อลูกจ้างตั้งใจทำงานแล้ว หมายความว่าพวกเขาจะส่งต่อความรู้สึกที่ดีให้กับผู้บริโภคด้วย ซึ่งเมื่อลูกจ้างบริการดี พุดจาไพเราะ หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ก็ทำให้ผู้บริโภคประทับใจด้วยเช่นกัน

2) ผลกระทบเชิงลบ

ตามมาตรา 14 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. กำหนดให้ผู้ประกอบการคนใดไม่แสดงข้อความที่บ่งบอกว่าร้านค้ามีการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 4 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะเห็นได้ว่ามีการกำหนดโทษทางอาญาไว้ แต่เมื่อพิจารณามาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาสาระที่ใกล้เคียงกัน กำหนดให้ผู้ใดไม่แสดงราคาหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 28 มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะเห็นได้ว่า มีการกำหนดความผิดทางพินัยไว้ ประกอบกับตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ดังนั้นเมื่อพิจารณามาตรา 14 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. จะเห็นได้ว่า เป็นความผิดที่มีได้ร้ายแรง และมีได้กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยรวม จึงไม่ควรกำหนดเป็นโทษทางอาญา และเมื่อพิจารณากฎหมายที่ใกล้เคียงกันซึ่งกำหนดเป็นความผิดทางพินัยไว้ จึงควรกำหนดเป็นความผิดทางพินัยไว้เช่นเดียวกันจะมีความเหมาะสมมากกว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ถือเป็นมาตรการทางกฎหมายสำหรับความผิดที่ไม่ร้ายแรงเป็นกฎหมายกลางที่ใช้ในการพิจารณาและกำหนดมาตรการสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง และโดยสภาพไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรงหรือไม่กระทบต่อส่วนรวมอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นการกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องชำระเงินตามที่กำหนด โดยไม่ใช่โทษปรับทางอาญา อีกทั้ง ไม่ต้องมีการบันทึกประวัติอาชญากรรมอันจะเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนแต่อย่างใด

ตามมาตรา 17 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. กำหนดให้ผู้ประกอบการคนใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 9 (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จะเห็นได้ว่า มีการกำหนดโทษทางอาญาไว้ และตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ดังนั้น เมื่อพิจารณามาตรา 17 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. จะเห็นได้ว่า กรณีที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้มีสภาพเป็นความผิดร้ายแรงหรือทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง และมีได้กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยรวม ดังนั้น การกำหนดโทษทางอาญาดังกล่าวย่อมกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

และเป็นภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ จึงไม่ควรกำหนดเป็นโทษทางอาญา แต่ควรกำหนดเป็นความผิดทางวินัยไว้จะมีความเหมาะสมมากกว่า

5.3 ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

1) ผลกระทบเชิงบวก

การจ่ายค่าบริการพิเศษ หรือค่าเซอร์วิสชาร์จ (service charge) ถือได้ว่าเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในหลายประเทศทั่วโลก เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศจีน และประเทศเวียดนาม เป็นต้น² นอกจากนี้ ประเทศฝรั่งเศสเป็นต้นแบบของประเทศที่มีกฎหมายในเรื่องดังกล่าว โดยในปี ค.ศ. 1955 ฝรั่งเศสได้ผ่านกฎหมายที่กำหนดให้ร้านอาหารต่าง ๆ เพิ่มค่าบริการไว้ในใบเสร็จ ซึ่งเป็นแนวทางที่หลายประเทศทั่วยุโรปและหลายประเทศในโลกได้ดำเนินการตาม กรณีดังกล่าวจึงเป็นการช่วยเพิ่มรายได้ให้กับลูกจ้าง³ ดังนั้น กรณีที่ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการจ่ายค่าบริการพิเศษ หรือค่าเซอร์วิสชาร์จ (service charge) โดยการจัดทำและเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. จึงถือเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้างที่ชัดเจนเป็นธรรม โดยเป็นสากลเทียบเท่านานาชาติอารยประเทศ อีกทั้ง นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทยและได้มีการจ่ายค่าบริการพิเศษ หรือค่าเซอร์วิสชาร์จ (service charge) ก็จะไปโดยมีความชัดเจน มีหลักเกณฑ์ และมีความเป็นธรรม อันจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเป็นภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยอีกทางหนึ่งด้วย

2) ผลกระทบเชิงลบ

เมื่อพิจารณาจากหลักการและเหตุผล รวมถึงพิจารณาเนื้อหาสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. ฉบับนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า มีความใกล้เคียงและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 ในประเด็นต่าง ๆ ดังที่ได้แสดงในข้อ 4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น ข้างต้นแล้วนั้น อีกทั้ง ในปัจจุบันพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 ได้มีกฎหมายลำดับรองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับค่าบริการพิเศษ คือ ประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ฉบับที่ 65 พ.ศ. 2566 เรื่อง การแสดงราคาสินค้าและบริการ ซึ่งตามข้อ 5 กำหนดให้ “การแสดงราคาจำหน่ายปลีกสินค้าหรือค่าบริการที่ให้บริการ ให้แสดงราคาต่อหน่วย ราคาหรือค่าบริการนั้นจะมีตัวเลขภาษาใดก็ได้ แต่ต้องมีตัวเลขอารบิกอยู่ด้วยในลักษณะที่ชัดเจนและเปิดเผย สามารถอ่านได้โดยง่าย สำหรับข้อความหรือรายการที่แสดงควบคู่กับราคาจำหน่ายหรือค่าบริการต้องเป็นภาษาไทย แต่จะมีภาษาอื่นด้วยก็ได้” และข้อ 9 กำหนดให้ “กรณีที่มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกเหนือจากราคาจำหน่ายปลีก สินค้าหรือค่าบริการที่ให้บริการที่แสดงไว้ตามข้อ 3 ข้อ 4 หรือข้อ 7 ผู้จำหน่ายหรือผู้ให้บริการจะต้องแสดงค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้ชัดเจนและครบถ้วน โดยแสดงไว้ควบคู่กับการแสดงราคาจำหน่ายปลีกสินค้าหรือค่าบริการที่ให้บริการ” เมื่อพิจารณาข้อมูลข้างต้นแล้วจะเห็นได้ว่า การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วย

² ““ทิป-เซอร์วิสชาร์จ” กับปัญหาไม่ชัดเจนในต่างแดน,” โพสต์ทูเดย์, สืบค้นเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2567, <https://www.posttoday.com/international-news/457952>.

³ “ทั่วโลกให้ทิปกันอย่างไร? บางที่อาจถือว่าเป็นการดูถูก,” บีบีซีไทย, สืบค้นเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2567, <https://www.bbc.com/thai/international-45749263>.

ราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าบริการพิเศษที่ชัดเจนและสามารถใช้บังคับระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้างได้อย่างเป็นธรรม เป็นต้น รวมถึงการออกกฎหมายลำดับรอง เช่น ประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น จึงน่าจะมีความเหมาะสมและถือเป็นการป้องกันการมีกฎหมายซ้ำซ้อนกัน รวมถึงกฎหมายที่เป็นเรื่องทำนองเดียวกันหน่วยงานและประชาชนสามารถนำไปพิจารณาและปรับใช้ได้โดยสะดวก อันจะเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงพอเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่หน่วยงานและประชาชน รวมถึงดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องต่อไป

นอกจากนี้ ตามมาตรา 35 เบญจ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ประกอบกับมาตรา 3 และมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินและลักษณะของหลักฐานการรับเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา มีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินได้ ซึ่งคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาสามารถออกประกาศที่เป็นธรรม และประโยชน์ต่อการคุ้มครองผู้บริโภค รวมถึงไม่เป็นภาระในการประกอบธุรกิจจนเกินสมควร ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าบริการพิเศษได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการออกประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงน่าจะมีความเหมาะสมและถือเป็นการป้องกันการมีกฎหมายซ้ำซ้อนกันเช่นเดียวกัน

จะเห็นได้ว่า ควรตรากฎหมายเท่าที่จำเป็นและไม่ก่อให้เกิดภาระกับประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ เนื่องจากการตรากฎหมายแต่ละฉบับย่อมก่อให้เกิดหน้าที่กับบุคคลในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว รวมถึงก่อให้เกิดภาระหน้าที่และอุปสรรคแก่การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของประชาชน โดยมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้น เช่น การห้ามประชาชนกระทำการหนึ่งสิ่งใด การให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐในการออกคำสั่งหรือกระทำการทางกายภาพอย่างหนึ่งอย่างใด เป็นต้น นอกจากนี้ ทำให้เกิดต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่รัฐตราออกมาเพื่อใช้บังคับ อีกทั้ง ควรจำกัดภาระที่อาจจะเกิดขึ้นกับประชาชนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ หรือการประกอบธุรกิจของประชาชนจนเกินสมควร อันเป็นการสร้างกรอบความคิดใหม่ก่อนการพิจารณาที่จะตรากฎหมายเพื่อมาใช้บังคับกับประชาชน อันนำไปสู่การมีกฎหมายที่ดี มีคุณภาพ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment)

6.1 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบ
คณะกรรมการ

มี ไม่มี

6.2 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบ
อนุมัติ อนุญาต

มี ไม่มี

6.3 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้อำนาจ
แก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

มี ไม่มี

บทบัญญัติเกี่ยวกับรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย (การพิจารณาแต่งตั้ง
เจ้าหน้าที่หรือบุคคลเพื่อปฏิบัติราชการ)

ร่างมาตรา 8 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 8 ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบ
และดำเนินการเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนด

กรณีมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับค่าบริการพิเศษ ให้คู่กรณีร้องขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำ
การตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

คู่กรณีมีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวัน
นับแต่วันมีคำวินิจฉัย”

บทวิเคราะห์

มีการใช้ดุลพินิจในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือบุคคลเพื่อปฏิบัติราชการ หรือไม่

มี ไม่มี

ความคิดเห็นเพิ่มเติม : การพิจารณาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือบุคคลเพื่อปฏิบัติราชการ
ของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย โดยหลักการทั่วไปต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
ในบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือบุคคลเพื่อปฏิบัติ
ราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักนิติธรรม ตลอดจนเป็นการป้องกันการใช้
ดุลพินิจของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายในการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลที่มีลักษณะของการขัดกัน
แห่งผลประโยชน์ จึงสมควรให้มีการกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม ความรู้ความสามารถ หรือความ
เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายอย่างชัดเจน
เมื่อพิจารณามาตรา 8 วรรคหนึ่ง ซึ่งกำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการ
ตรวจสอบและดำเนินการเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนด จะเห็นได้ว่า มิได้มีการกำหนดคุณสมบัติลักษณะ

ต้องห้าม ความรู้ความสามารถ หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายอย่างชัดเจน มาตราดังกล่าวจึงมิได้มีกลไกในการป้องกันการใช้อำนาจของรัฐมนตรีที่เกินอำนาจ การใช้อำนาจที่ไม่เหมาะสม หรือการใช้อำนาจที่อาจเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลที่อาจมีส่วนได้เสียจากกฎหมาย

บทบัญญัติเกี่ยวกับรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย (การพิจารณาอุทธรณ์ของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย)

ร่างมาตรา 8 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 8 ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบและดำเนินการเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนด

กรณีมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับค่าบริการพิเศษ ให้คู่กรณีร้องขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

คู่กรณีมีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำวินิจฉัย”

บทวิเคราะห์

มีการกำหนดให้รัฐมนตรีใช้อำนาจพิจารณาอุทธรณ์ หรือไม่

มี

ไม่มี

ความคิดเห็นเพิ่มเติม : การพิจารณาอุทธรณ์ของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 วรรคสาม ได้วางหลักเกณฑ์ให้รัฐพึงกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน ดังนั้น การตราบทบัญญัติแห่งกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์ ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายเพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ว่าด้วยการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เมื่อพิจารณามาตรา 8 วรรคสาม ซึ่งกำหนดให้คู่กรณีมีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำวินิจฉัย จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของกฎหมายมิได้มีการกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายไว้ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายสามารถใช้ดุลพินิจในการดำเนินการในระยะเวลาเท่าใดก็ได้ จึงเป็นปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลที่อาจมีส่วนได้เสียจากกฎหมาย ตลอดจนอาจส่งผลให้การปฏิบัติราชการล่าช้าและขาดประสิทธิภาพ อันจะส่งผลกระทบต่อประเทศชาติและประชาชน

**บทบัญญัติเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ (บทบัญญัติที่ใช้
ดุลพินิจในกรณีมีเหตุอันควรสงสัย)**

ร่างมาตรา 9 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 9 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ
ดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือเรียกผู้ประกอบการคนใดมาให้ถ้อยคำ แจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจง
เป็นหนังสือหรือให้ส่งบัญชี ทะเบียน เอกสารหรือหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(2) เข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่จำหน่าย ของผู้ประกอบการ หรือสถานที่อื่นที่มี
เหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือ
หลักฐานอื่นจากผู้ประกอบการ หรือจากบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องตลอดจนสั่งให้บุคคลดังกล่าวซึ่งอยู่ในสถานที่
นั้นปฏิบัติการเท่าที่จำเป็น”

บทวิเคราะห์

บทบัญญัติที่ใช้ดุลพินิจในกรณีมีเหตุอันควรสงสัย หรือไม่

มี ไม่มี

ความคิดเห็นเพิ่มเติม : บทบัญญัติเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่
ของพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นมีบ่อเกิดมาจากบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดหน้าที่และอำนาจไว้ ซึ่งในการ
ปฏิบัติหน้าที่อาจมีการใช้ดุลพินิจตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม การใช้ดุลพินิจของ
พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเกิดจากการที่บทบัญญัติของกฎหมายได้บัญญัติให้ใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวาง
หรือไม่ การกำหนดบทนิยามของถ้อยคำที่เป็นเหตุให้อำนาจในการใช้ดุลพินิจตามกฎหมายไว้ เช่น เหตุอัน
ควรสงสัย เป็นต้น จะทำให้เกิดความชัดเจนและแน่นอน อีกทั้ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 วรรคสาม กำหนดให้รัฐพึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่
ของรัฐที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน เมื่อพิจารณามาตรา 9 (2) ซึ่งกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มี
อำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่จำหน่าย ของผู้ประกอบการ หรือสถานที่อื่นที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า
จะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของกฎหมายมีคำว่า “เหตุอันควร
สงสัย” แต่ไม่ได้มีการกำหนดบทนิยามศัพท์ดังกล่าวไว้ และไม่มีกลไกใดในการป้องกันการใช้ดุลพินิจของ
พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจเป็นช่องทางให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่อาศัยเหตุอันควรสงสัยดังกล่าวในการ
ทุจริต (Corruption) หรือเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลที่อาจมีส่วนได้เสียจากกฎหมายได้

**6.4 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีการ
ออกกฎหมายลำดับรอง**

มี ไม่มี

ความจำเป็นในการกำหนดให้มีกฎหมายลำดับรอง

ร่างมาตรา 6 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 6 ผู้ประกอบการต้องจัดทำเอกสารซึ่งระบุอัตราค่าบริการพิเศษที่เรียกเก็บ
จำนวนลูกจ้างซึ่งทำงานภายในสถานประกอบการของตน และรายละเอียดการจัดสรรค่าบริการพิเศษ
ที่ลูกจ้างแต่ละคนจะได้รับ เพื่อนำส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกหกเดือน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนด”

ร่างมาตรา 8 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 8 ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบและดำเนินการเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนด

กรณีมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับค่าบริการพิเศษ ให้คู่กรณีร้องขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

คู่กรณีมีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำวินิจฉัย”

บทวิเคราะห์

มีการให้ใช้ดุลพินิจในการกำหนดให้มีกฎหมายลำดับรองหรือไม่

มี

ไม่มี

ความคิดเห็นเพิ่มเติม : การกำหนดให้มีกฎหมายลำดับรองเปรียบเสมือนดาบสองคมที่หากมีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมก็จะกลายเป็นภาระแก่ประชาชนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น ต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการมาก ไม่ทราบระยะเวลาที่แน่นอนว่าจะได้รับการอนุมัติ อนุญาตเมื่อใด และอาจก่อให้เกิดปัญหาการบัญญัติกฎหมายลำดับรองเพื่อเอื้อให้ฝ่ายบริหารสามารถใช้อำนาจดุลพินิจได้ในการพิจารณาให้มีกฎหมายลำดับรองจึงต้องพิจารณาให้รอบคอบ ต้องพิจารณาถึงความจำเป็นในการกำหนดให้มีกฎหมายลำดับรองด้วย เช่น การดำเนินการดังกล่าวกำหนดไว้ในกฎหมายแม่บทก็ครบถ้วนสมบูรณ์ เพียงพอแล้วหรือไม่ อย่างไร หรือการดำเนินการดังกล่าวไม่จำเป็นต้องออกเป็นกฎหมายลำดับรอง แต่สามารถใช้วิธีการทางการบริหารงานแผ่นดินทั่วไปได้หรือไม่ เป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องจากการออกกฎหมายลำดับรอง อาจถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้ดุลพินิจแก่ฝ่ายบริหารในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้น เมื่อพิจารณามาตรา 6 และมาตรา 8 ซึ่งกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ออกกฎหมายลำดับรองได้ จะเห็นได้ว่า กฎหมายดังกล่าวสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ รายละเอียดที่ชัดเจน ครบถ้วน และสมบูรณ์ได้ แต่กลับให้อำนาจรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดโดยไม่ผ่านการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นตัวแทนของประชาชน จึงอาจเป็นการเปิดช่องให้รัฐมนตรีผู้รักษาการสามารถใช้ดุลพินิจเกินสมควรได้ อันอาจจะเป็นการกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกินสมควร ตลอดจนไม่มีกลไกในการป้องกันการใช้อำนาจของรัฐมนตรีที่เกินอำนาจ หรือใช้ดุลพินิจที่อาจเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลที่อาจมีส่วนได้เสียจากกฎหมาย

6.5 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายไม่ครอบคลุม

มี

ไม่มี

ร่างมาตรา 12 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 12 หนังสือเรียกตามมาตรา 9 (1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำส่ง ณ ภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำการของบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียก ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของบุคคลนั้น หรือจะส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่นำส่งตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่บุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียกปฏิเสธไม่ยอมรับหนังสือเรียกโดยปราศจากเหตุอันสมควร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอให้พนักงานฝ่ายปกครอง

หรือตำรวจไปเป็นพยาน เพื่อวางหนังสือเรียกไว้ ณ ที่นั้น แต่ถ้าไม่พบบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียก ณ ภูมิลำเนา หรือสถานที่ทำการของบุคคลนั้น จะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วซึ่งอยู่หรือทำงานในบ้านเรือนหรือสถานที่ทำการนั้นก็ได้อีก และถ้าไม่พบบุคคลใดหรือพบแต่ไม่มีบุคคลโดยยอมรับไว้แทน ให้ปิดหนังสือเรียกนั้นไว้ในที่ที่เห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำการนั้นต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ไปเป็นพยาน

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียกได้รับหนังสือเรียกนั้นแล้ว ถ้าเป็นการปิดหนังสือเรียก ให้ถือว่าได้รับหนังสือเรียกนั้นเมื่อครบกำหนดห้าวันนับแต่วันปิดหนังสือเรียก แต่ถ้าเป็นการส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าได้รับหนังสือเรียกนั้นเมื่อครบกำหนดห้าวันนับแต่วันรับ”

บทวิเคราะห์

บทบัญญัติที่ปรากฏในร่างกฎหมายมีถ้อยคำที่ไม่ครอบคลุมหรือไม่

มี

ไม่มี

ความคิดเห็นเพิ่มเติม : ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน ระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศกลายเป็นมาตรฐานกลางในการติดต่อสื่อสารและดำเนินกิจกรรมของผู้คนทั่วไปในสังคม ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมกรรมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่เมื่อพิจารณามาตรา 12 ซึ่งกำหนดว่ากรณีมีหนังสือเรียกผู้ประกอบการโดยที่พนักงานเจ้าหน้าที่นำส่งหนังสือเรียก ณ ภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำการ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือวิธีการปิดหนังสือเรียก ซึ่งให้ถือว่าได้รับหนังสือเรียกแล้วเมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่า การส่งหนังสือเรียกผู้ประกอบการดังกล่าวไม่สามารถกระทำด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ แต่การส่งหรือปิดหนังสือเรียกดังกล่าวเป็นการกระทำบนพื้นฐานของข้อสันนิษฐานว่า ผู้ประกอบการได้อาศัยหรือทำการ ณ ที่อยู่ตามที่ปรากฏในเอกสารทะเบียนราษฎรหรือทะเบียนบ้านหรือหนังสือรับรองนิติบุคคลนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการอาจไม่ได้อาศัยหรือทำการอยู่ ณ ที่อยู่นั้นในความเป็นจริงก็ได้ ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงอาจไม่ทราบถึงหนังสือเรียกดังกล่าวข้างต้น และมิได้ปฏิบัติตาม จนต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ กรณีดังกล่าวจึงอาจเป็นช่องทางการทุจริต หรืออาจมีการเรียกรับผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ หรืออาจมีการใช้ดุลพินิจที่เอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลที่มีส่วนได้เสียจากกฎหมาย ดังนั้น ร่างกฎหมายดังกล่าวจึงถือว่าไม่ครอบคลุมวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งหากการส่งหนังสือเรียกผู้ประกอบการสามารถดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้จะเป็นวิธีการที่รวดเร็ว ประหยัดงบประมาณและระยะเวลาในการเดินทางอันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน รวมถึงเป็นแนวทางป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ ทั้งนี้ กรณีการส่งหนังสือเรียกผู้ประกอบการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวสามารถเทียบเคียงตัวอย่างได้ กล่าวคือ การส่งหมายเรียกอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการยื่น ส่ง และรับคำคู่ความและเอกสารทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2560 ซึ่งศาลแพ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีแพ่งระหว่างผู้บริโภครับกับผู้ประกอบการซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการที่เกิดจากการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นช่องทางให้ผู้ที่มีข้อพิพาทอันเกิดจากการบริโภควิถีใหม่สามารถเข้าถึงสิทธิทางศาลในการฟ้องร้องดำเนินคดีด้วยตนเองได้อย่างสะดวก โดยการดำเนินกระบวนการพิจารณาทุกขั้นตอนในคดีซื้อขายออนไลน์จะใช้วิธีพิจารณาคดี

ทางอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่การยื่นคำฟ้อง คำให้การ รับส่งคำคู่ความ คำสั่งศาล หมายเรียก หมายอื่น ๆ รวมทั้งเอกสารทางคดีเหล่านี้จะดำเนินการรับส่งในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของศาลทั้งหมด หรือที่เรียกว่า “ระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ” ภายใต้ระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบนี้ คู่ความอาจยื่นคำฟ้อง คำให้การ คำคู่ความ หรือเอกสารอื่นต่อศาลผ่านระบบ e-Filing ได้ด้วยตนเองตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอีกด้วย

6.6 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายคลุมเครือ ซ้ำซ้อน หรือขัดกัน

มี

ไม่มี

ร่างมาตรา 9 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 9 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือเรียกผู้ประกอบการคนใดมาให้ถ้อยคำ แจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือให้ส่งบัญชี ทะเบียน เอกสารหรือหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(2) เข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่จำหน่าย ของผู้ประกอบการ หรือสถานที่อื่นที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นจากผู้ประกอบการ หรือจากบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องตลอดจนสั่งให้บุคคลดังกล่าวซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นปฏิบัติการเท่าที่จำเป็น”

ร่างมาตรา 10 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 10 ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร”

ร่างมาตรา 11 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 11 การปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวของตนต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ร่างมาตรา 12 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 12 หนังสือเรียกตามมาตรา 9 (1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำส่ง ณ ภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำการของบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียก ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของบุคคลนั้น หรือจะส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่นำส่งตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่บุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียกปฏิเสธไม่ยอมรับหนังสือเรียกโดยปราศจากเหตุอันสมควร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจไปเป็นพยาน เพื่อวางหนังสือเรียกไว้ ณ ที่นั้น แต่ถ้าไม่พบบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียก ณ ภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำการของบุคคลนั้น จะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วซึ่งอยู่หรือทำงานในบ้านเรือนหรือสถานที่ทำการนั้นก็ได้อีก และถ้าไม่พบบุคคลใดหรือพบแต่ไม่มีบุคคลใด

ยอมรับไว้แทน ให้ปิดหนังสือเรียกนั้นไว้ในที่ที่เห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำการนั้นต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ไปเป็นพยาน

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือเรียกได้รับหนังสือเรียกนั้นแล้ว ถ้าเป็นการปิดหนังสือเรียก ให้ถือว่าได้รับหนังสือเรียกนั้นเมื่อครบกำหนดห้าวันนับแต่วันปิดหนังสือเรียก แต่ถ้าเป็นการส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าได้รับหนังสือเรียกนั้นเมื่อครบกำหนดห้าวันนับแต่วันรับ”

ร่างมาตรา 13 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 13 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

ร่างมาตรา 14 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 14 ผู้ประกอบการคนใดไม่แสดงข้อความที่บ่งบอกว่าร้านค้ามีการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 4 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

ร่างมาตรา 17 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 17 ผู้ประกอบการคนใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 9 (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ร่างมาตรา 18 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 18 ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 9 (2) หรือมาตรา 10 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ร่างมาตรา 19 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 19 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษปรับหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปีและปรับ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปรียบเทียบได้

เมื่อผู้กระทำความผิดยินยอมเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้น ในกรณีโทษปรับสถานเดียว หรือเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบ ภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

บทวิเคราะห์

บทบัญญัติที่ปรากฏในร่างกฎหมายมีความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น หรือไม่

มี ไม่มี

ความคิดเห็นเพิ่มเติม : แนวทางการตรวจสอบว่าร่างกฎหมายมีความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่นหรือไม่ สามารถพิจารณาได้จากมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดให้รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบอย่างน้อยต้องประกอบด้วยประเด็นความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น ทั้งนี้ เมื่อได้พิจารณาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 มาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 17 มาตรา 18 และมาตรา 19 ประกอบกับกรณีความใกล้เคียงและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 ในประเด็นต่าง ๆ ดังที่ได้แสดงในข้อ 4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น ข้างต้นแล้วนั้น

จะเห็นได้ว่า ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ. มีความซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกรณีที่ร่างกฎหมายฉบับหนึ่งอาจมีหลักการที่ซ้ำซ้อนกับกฎหมายฉบับที่มีผลใช้บังคับแล้วอีกฉบับในเรื่องเดียวกัน ซึ่งอาจทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา และการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกันได้ รวมถึงอาจขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและขาดการติดตามตรวจสอบในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นระบบ จึงอาจส่งผลให้เกิดการทุจริตในการได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดกฎหมายได้ นอกจากนี้ ปัจจุบันพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 ได้มีกฎหมายลำดับรองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับค่าบริการพิเศษ คือ ประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ฉบับที่ 65 พ.ศ. 2566 เรื่อง การแสดงราคาสินค้าและบริการ ซึ่งตามข้อ 5 กำหนดให้ “การแสดงราคาจำหน่ายปลีกสินค้าหรือค่าบริการที่ให้บริการ ให้แสดงราคาต่อหน่วย ราคาหรือค่าบริการนั้นจะมีตัวเลขภาษาใดก็ได้ แต่ต้องมีตัวเลขอารบิกอยู่ด้วยในลักษณะที่ชัดเจนและเปิดเผย สามารถอ่านได้โดยง่าย สำหรับข้อความหรือรายการที่แสดงควบคู่กับราคาจำหน่ายหรือค่าบริการต้องเป็นภาษาไทย แต่จะมีภาษาอื่นด้วยก็ได้” และข้อ 9 กำหนดให้ “กรณีที่มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกเหนือจากราคาจำหน่ายปลีก สินค้าหรือค่าบริการที่ให้บริการที่แสดงไว้ตามข้อ 3 ข้อ 4 หรือข้อ 7 ผู้จำหน่ายหรือผู้ให้บริการจะต้องแสดงค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้ชัดเจนและครบถ้วน โดยแสดงไว้ควบคู่กับการแสดงราคาจำหน่ายปลีกสินค้าหรือค่าบริการที่ให้บริการ” เมื่อพิจารณาข้อมูลข้างต้นแล้วจะเห็นได้ว่า การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าบริการพิเศษที่ชัดเจนและสามารถใช้บังคับระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และลูกจ้างได้อย่างเป็นธรรม เป็นต้น รวมถึงการออกกฎหมายลำดับรอง เช่น ประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการฯ ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น จึงน่าจะมีความเหมาะสมและถือเป็นการป้องกันการมีกฎหมายซ้ำซ้อนกัน รวมถึงกฎหมายที่เป็นเรื่องทำนองเดียวกันหน่วยงานและประชาชนสามารถนำไปพิจารณาและปรับใช้ได้โดยสะดวก อันจะเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงพอเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวก และสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องต่อไป

นอกจากนี้ ตามมาตรา 35 เบญจ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ประกอบกับมาตรา 3 และมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินและลักษณะของหลักฐานการรับเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา มีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินได้ ซึ่งคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาสามารถออกประกาศที่เป็นธรรม และประโยชน์ต่อการคุ้มครองผู้บริโภค รวมถึงไม่เป็นภาระในการประกอบธุรกิจจนเกินสมควร ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าบริการพิเศษได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการออกประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงน่าจะมีความเหมาะสมและถือเป็นการป้องกันการมีกฎหมายซ้ำซ้อนกันเช่นเดียวกัน

6.7 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายกำหนดโทษ

มี ไม่มี

ร่างมาตรา 18 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าบริการพิเศษ พ.ศ.

“มาตรา 18 ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 9 (2) หรือมาตรา 10 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

บทวิเคราะห์

บทบัญญัติที่ปรากฏในร่างกฎหมายมีการกำหนดโทษหรือไม่

มี ไม่มี

ความคิดเห็นเพิ่มเติม : ร่างกฎหมายที่มีการกำหนดโทษทางอาญาอาจมีความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดการทุจริต แบ่งเป็น 2 กรณี คือ 1) ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในการบังคับใช้กฎหมาย โดยพิจารณาถึงความเสี่ยงและการป้องกันความเสี่ยงในการบังคับใช้กฎหมาย โดยอาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ วิธีการที่อาจทำให้ผู้มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายมีแรงจูงใจและมีโอกาสในการใช้อำนาจของตนในทางที่ผิดเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวได้ 2) ความเสี่ยงในสารบัญญัติ ความเสี่ยงประเภทนี้อาจอยู่ในเนื้อหาของกฎหมายที่ได้มีการเสนอร่างกฎหมายแล้ว ตัวอย่างเช่น กฎหมายที่อาจเอื้อผลประโยชน์อันเป็นที่น่าเคลือบแคลงสงสัย หรือมีการกำหนดมาอย่างไม่โปร่งใส เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับบุคคลหรือนิติบุคคล กฎหมายกำหนดอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการกระทำการต่าง ๆ เช่น การบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น ในทางทฤษฎีสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ อำนาจผูกพัน และอำนาจดุลพินิจ ดังนั้น การกระทำต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจจะเป็นสาเหตุประการสำคัญที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่ทำให้เกิดการทุจริตจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐขึ้นได้ในอนาคต เช่น กฎหมายที่มีการกำหนดโทษทางอาญา เป็นต้น

ดังนั้น ในกรณีที่ร่างกฎหมายมีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องมีโทษทางอาญา กฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายก็ได้กำหนดให้ต้องมีกรอบหรือขอบเขตสำหรับตีกรอบ หรือจำกัดการใช้อำนาจของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ด้วย เช่น การกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาสำหรับการพิจารณาอนุญาตหรือการใช้ดุลพินิจที่ชัดเจน และมีความโปร่งใส เป็นต้น อันจะเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 วรรคสาม ซึ่งกำหนดให้รัฐพึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนอีกด้วย ทั้งนี้ เมื่อได้พิจารณามาตรา 18 ซึ่งกำหนดว่าผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 9 (2) หรือมาตรา 10 ต้องระวางโทษตามที่กำหนด ประกอบกับเมื่อพิจารณา มาตรา 9 (2) จะเห็นได้ว่า ตามมาตรา 9 (2) บทบัญญัติของกฎหมายมีคำว่า “เหตุอันควรสงสัย” แต่ไม่ได้มีการกำหนดบทนิยามศัพท์ดังกล่าวไว้ และไม่มีกลไกใดป้องกันการใช้อำนาจดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ ดังนั้น เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจตามมาตรา 9 (2) โดยเข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่จำหน่ายของผู้ประกอบการ หรือสถานที่อื่นที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ดังกล่าว และหากมีผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ก็จะมีโทษทางอาญา จะเห็นได้ว่า กรณีดังกล่าวมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน จึงอาจเป็นช่องทางให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวางหรือโดยมิชอบ ไปกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากเหตุอันควรสงสัยดังกล่าว รวมถึงอาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) เรียกรับผลประโยชน์ตอบแทน หรืออาจมีการเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลที่มีส่วนได้เสียจากกฎหมายได้นอกจากนี้ เมื่อพิจารณามาตรา 10 ประกอบกับมาตรา 18 โดยตามมาตรา 10 กำหนดให้บุคคลต้อง

อำนาจความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ และมาตรา 18 ได้กำหนดโทษไว้ ซึ่งกรณีกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ที่ไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ อาจไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2563 ที่เห็นชอบข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ซึ่งได้วางแนวทางไว้ว่ามีให้กำหนดให้การไม่อำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นความผิดอาญา เนื่องจากไม่มีขอบเขตที่ชัดเจนในการใช้ดุลพินิจ อีกทั้งมีความผิดฐานขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 อยู่แล้ว จะเห็นได้ว่ากรณีดังกล่าวมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน จึงอาจเป็นช่องทางให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวางหรือโดยมิชอบ ไปกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมถึงอาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) เรียกรับผลประโยชน์ตอบแทน หรืออาจมีการเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลที่มีส่วนได้เสียจากกฎหมายได้เช่นเดียวกัน

7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

มี

ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

ร่างกฎหมายที่กำหนดให้มีการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่โดยทั่วไปจะกำหนดไว้เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ รวมถึงกำหนดกรอบในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมและตามสมควรแก่กรณี ซึ่งจะส่งผลให้ใช้ดุลพินิจเท่าที่จำเป็น พอสมควรตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และอำนวยความสะดวกธรรมในสังคม จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีการใช้ดุลพินิจไว้เมื่อพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนี้จะเห็นได้ว่า กำหนดให้มีการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ไว้ในมาตรา 9 ดังนี้

“มาตรา 9 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือเรียกผู้ประกอบการคนใดมาให้ถ้อยคำ แจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือให้ส่งบัญชี ทะเบียน เอกสารหรือหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(2) เข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่จำหน่ายของผู้ประกอบการ หรือสถานที่อื่นที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นจากผู้ประกอบการ หรือจากบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องตลอดจนสั่งให้บุคคลดังกล่าวซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นปฏิบัติการเท่าที่จำเป็น”

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ตามมาตรา 9 (1) กำหนดให้มีการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกลไกของอำนาจหน้าที่ พอสมควรตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และอำนวยความสะดวกธรรมในสังคม อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตามมาตรา 9 (2) บทบัญญัติของกฎหมายมีคำว่า “เหตุอันควรสงสัย” แต่มิได้มีการกำหนดบทนิยามศัพท์ดังกล่าวไว้ และไม่มีกลไกใดในการป้องกันการใช้อำนาจดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ ดังนั้น จึงอาจเป็นช่องทางให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวางหรือโดยมิชอบ ไปกระทบสิทธิ

และเสรีภาพของประชาชนจากเหตุอันควรสงสัยดังกล่าวได้ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 6.3 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายกรณีบทบัญญัติเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ (บทบัญญัติที่ใช้ดุลพินิจในกรณีมีเหตุอันควรสงสัย)

8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

มี ไม่มี

9. บทกำหนดโทษ

- ไม่มี
 โทษทางอาญา
 โทษทางปกครอง
 โทษปรับเป็นพินัย
 โทษอุปรกรณ์

เหตุผลและความจำเป็น

ร่างกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษทางอาญาโดยทั่วไปจะกำหนดไว้เพื่อให้รัฐมีกลไกและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะมีการกำหนดโทษอาญาในกฎหมายเฉพาะความผิดร้ายแรง และการกระทำนั้นต้องกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวม และเป็นกรณีที่ไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้ ทั้งนี้ ในการพิจารณาดังกล่าวต้องตระหนักว่า เกณฑ์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นพลวัตจึงต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับยุคสมัย สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม และประเพณีที่เปลี่ยนแปลงไป รวมตลอดถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งร่างกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีโทษทางอาญาไว้ในมาตรา 14 มาตรา 15 มาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 18 เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า ตามมาตรา 15 มาตรา 16 กำหนดโทษทางอาญาไว้เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และเป็นกรณีที่ไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณามาตรา 14 ซึ่งกำหนดว่า “ผู้ประกอบการคนใดไม่แสดงข้อความที่บ่งบอกว่าร้านค้ามีการเรียกเก็บค่าบริการพิเศษหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 4 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท” จะเห็นได้ว่า เป็นความผิดที่มีได้ร้ายแรง และมีได้กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยรวม จึงไม่ควรกำหนดเป็นโทษทางอาญา แต่ควรกำหนดเป็นความผิดทางพินัยไว้จะมีความเหมาะสมมากกว่า และเป็นไปตามกฎหมายที่ใกล้เคียงกันกำหนดโทษไว้ด้วย ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 5.2 ผลกระทบต่อสังคม

เมื่อพิจารณามาตรา 17 ซึ่งกำหนดว่า “ผู้ประกอบการคนใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 9 (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” จะเห็นได้ว่า กรณีที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้มีสภาพเป็นความผิดร้ายแรงหรือทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง และมีได้กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยรวม ดังนั้น การกำหนดโทษทางอาญาดังกล่าวย่อมกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และเป็นภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแกเหตุ จึงไม่ควรกำหนดเป็นโทษทางอาญา แต่ควรกำหนดเป็นความผิดทางวินัยไว้จะมีความเหมาะสมมากกว่า ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 5.2 ผลกระทบต่อสังคมเช่นเดียวกัน

และเมื่อพิจารณามาตรา 18 ซึ่งกำหนดว่า “ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 9 (2) หรือมาตรา 10 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ประกอบกับเมื่อพิจารณามาตรา 9 (2) จะเห็นได้ว่า ตามมาตรา 9 (2) บทบัญญัติของกฎหมายมีคำว่า “เหตุอันควรสงสัย” แต่มิได้มีการกำหนดบทนิยามศัพท์ดังกล่าวไว้ และไม่มีกลไกใดในการป้องกันการใช้อดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ มิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้อดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน จึงอาจเป็นช่องทางให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อดุลพินิจอย่างกว้างขวางหรือโดยมิชอบ ไปกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากเหตุอันควรสงสัยดังกล่าว นอกจากนี้ เมื่อพิจารณามาตรา 10 ซึ่งกำหนดให้บุคคลต้องอำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ และมาตรา 18 ได้กำหนดโทษไว้ โดยกรณีกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ที่ไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ อาจไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2563 ที่เห็นชอบข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ซึ่งได้วางแนวทางไว้ว่า มิให้กำหนดให้การไม่อำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นความผิดอาญา เนื่องจากไม่มีขอบเขตที่ชัดเจนในการใช้อดุลพินิจ อีกทั้งมีความผิดฐานขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 อยู่แล้ว จะเห็นได้ว่า กรณีดังกล่าวมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้อดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน จึงอาจเป็นช่องทางให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อดุลพินิจอย่างกว้างขวางหรือโดยมิชอบ ไปกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมถึงอาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) เรียกรับผลประโยชน์ตอบแทน หรืออาจมีการเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลที่มีส่วนได้เสียจากกฎหมายได้เช่นเดียวกัน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 6.7 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายกำหนดโทษ

ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมายทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2567

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร